

DE HANDSCHRIFTEN VAN GENTSE KRONIEKEN EN MEMORIEBOEKEN BEWAARD IN DE UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK TE GENT

door

J. SCHEERDER

De Universiteitsbibliotheek te Gent bewaart een merkwaardige verzameling handschriften van Gentse Kronieken en Memorieboeken die onvoldoende bekend is. Deze handschriften zijn ondergebracht in twee verschillende fondsen: het eigenlijke Fonds van de Handschriften (signatuur met de kenletters Hs.) en het Fonds Gandavensia (signatuur met de kenletter G.). Sommige handschriften, die eerst tot het Fonds Gandavensia behoorden, zijn thans ondergebracht in het Fonds van de Handschriften.

Slechts enkele handschriften zijn uitgegeven: Hs. 2543, *Chronycke van Ghendt door Jan van den Vivere en andere aantekenaars*¹, Hss. 522 en G. 6141, *Ghendtsche Geschiedenissen* van B. De Jonghe², Hs. G. 28, *Dagboek* van C. en Ph. Van Campene³, Hss. 2469 en 2492, *Van die beroerlicke tijden in die Nederlanden* door Marcus Van Vaernewijck⁴, Hss. 103 en 527, *Dachregister van geschiedenissen van de stede van Ghendt* door Ph. De Kempnaere⁵ en Hs. 3813, *Memorieboek der stad Ghendt*⁶.

Gaarne betuigen wij hier onze beste dank aan Prof. Dr. K. Van Acker, hoofd-bibliothecaris en aan Prof. Dr. A. Derolez, conservator, voor hun nuttige wenken bij de beschrijving van de handschriften en voor de faciliteiten die zij ons verleenden bij onze opzoekingen. Dank ook aan de personeelsleden van de afdeling handschriften die ons steeds bereidwillig ten dienste stonden.

(1) Hs. 2543 gaat maar tot 1578 terwijl het handschrift van Bazel tot 1632 reikt. De uitgave van F. De Potter, Gent, 1885 is geen integrale weergave van het handschrift van Bazel. Zie J. SCHEERDER, *La „Chronycke van Ghendt de J. Van den Vivere et autres annotateurs*, in *Revue d'Histoire ecclésiastique*, deel XXXV, 1939, nr. 3, blz. 535-538.

(2) De uitgave door de auteur, Gent, 1746, is geen volledige weergave van Hs. 522 of G. 6141. De bronnen vermeld in de inleiding en in de marge van Hs. G. 6141 werden niet gedrukt.

(3) Uitg. F. De Potter, Gent, 1870, met geringe weglatingen.

(4) Uitg. F. Vanderhaeghen, 5 dln., Gent, 1872-1881 (*Maetschappij der Vlaemsche Bibliophielen*, 4e reeks, nr. 1).

(5) Uitg. Ph. Blommaert, Gent, 1839. Hs. 103 en 527 zijn slechte vertalingen van het *Diarium* van Ph. Van Campene. De vertaler, J. P. Van Male, vertaalde Campanaenus door De Kempnaere.

(6) Uitg. P. C. Van der Meersch, Gent, 1852-1861 (*Maetschappij der Vlaemsche Bibliophielen*, 2e reeks nr. 15) met annotaties uit acht andere handschriften. Zes van deze handschriften berusten thans in de Universiteitsbibliotheek: Pr. Ar^A = Hs. 3801, Pr. Ar^B = Hs. 3792, Pr. Ar^C = Hs. 3815, K.M. = Hs. 2563, Bibl. = Hs. 131, S.G. = Hs. 2554. Het handschrift G., eigendom van de heer Geldhof bevindt zich niet in de Universiteitsbibliotheek, althans wij hebben het niet kunnen identificeren. Het *Schepenboek*, nog steeds eigendom van het Stads-archief, is sinds enkele jaren ten toon gesteld in het Bijloke Museum.

In de *Catalogue des manuscrits* van J. De Saint-Genois zijn slechts acht Gentse Kronieken of Memorieboeken beschreven⁷. In zijn *Bibliographie de l'histoire de Gand* en in twee bijdragen over *Het Memorieboek der stad Ghent* heeft V. Fris een dertigtal handschriften besproken of slechts vermeld met de toenmalige signatuur, met de kenletter G., zodat opzoekingen nodig zijn om die handschriften terug te vinden⁸.

De hierna beschreven handschriften worden willekeurig *Kronieken* of *Memorieboeken van de stad Gent* genoemd. In de centrale alfabetische catalogus van de Universiteitsbibliotheek kan men, onder de benaming *Memorieboek*, zevenentwintig handschriften vermeld vinden, waaronder b.v. Hs. G. 6105 (nieuwe signatuur Hs. 2543) *Chronycke van Ghendt door Jan van den Vivere en andere aantekenaars*.

Is er een wezenlijk verschil tussen een *Kroniek van Gent* en een *Memorieboek van Gent*? De benaming *Memorieboek* vindt men niet in de handschriften, soms als rugtitel. Hs. 3813, door P.C. Van der Meersch uitgegeven draagt als rugtitel: *Bouch van Memorien der stad Ghendt*, het incipit van de tekst luidt: *Dit naervolghende es memorie hoe ende in wat manieren de stede van Ghendt gheghouverneert ende beleedt es gheweest*. In Hs. 2549, f° 1r. leest men dat de schrijver gebruik maakte van *enen auden Memoriael toebehoorende dabdije ende clooster van Ste Pieters*.

Hoe ontstonden de *Memorieboeken*? Bekend is dat de grondwet van de stad Gent in 1301 gewijzigd werd door de Franse koning Filips IV, leenheer van de graaf van Vlaanderen. Het beruchte college van de XXXIX schepenen werd vervangen door XXVI schepenen, XIII schepenen van de Keure en XIII schepenen van Gedele. Van dan af tot op het einde van het Ancien Régime werden beide schepenbanken jaarlijks vernieuwd, uitzonderlijk *gecontinueerd*. De namen van de schepenen werden jaarlijks opgetekend in een *Schepenenboek*. Volgens V. Fris zouden particulieren deze lijsten van schepenen afgeschreven hebben en daarbij aantekeningen toegevoegd hebben⁹. Wanneer dit annoteren begonnen is kan niet meer worden achterhaald, al de annotaties in de hierna beschreven handschriften werden ten vroegste in de XVIe eeuw opgetekend. Hs. 2554, dat als het oudste aanzien werd, was oorspronkelijk een lijst van schepenen van beide banken zonder annotaties, in de XVIe eeuw werden onderaan de lijsten van de schepenen of in de marge enkele annotaties opgetekend. Tot in de

(7) J. DE SAINT-GENOIS, *Catalogue méthodique et raisonné des manuscrits de la Bibliothèque de la ville et de l'Université de Gand*, Gent, 1849-52.

(8) V. FRIS, *Bibliographie de l'histoire de Gand*, deel I en deel II (slechts een aflevering verschenen), Gent, 1907 en 1927 (*Société d'Histoire et d'Archéologie de Gand, Publications extraordinaires*, nrs. 2 en 3).

Idem, *Onleiding van drij Vlaamsche Kronijken*, in *Handelingen der Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent* (overdruk), Gent, 1899.

Idem, *Ware een heruitgave van het Memorieboek nuttig?* in *Handelingen*, deel IV, 1901, blz. 149-160.

(9) V. FRIS, *Bibliographie*, deel I, blz. 58, nr. 76.

XVIIIe eeuw werden lijsten van schepenen met annotaties gekopieerd en voor de eigen tijd van persoonlijke aantekeningen voorzien. Onder de handschriften die zeker uit de XVIe eeuw dagtekenen zijn er ook waarin geen lijsten van schepenen voorkomen. Men kan dus niet zeggen dat er eerst lijsten van schepenen waren met aantekeningen, *Memorieboeken*, na verloop van tijd aantekeningen zonder lijsten van schepenen, *Kronieken*. Bij de kroniekschrijver Marcus Van Vaernewijck vindt men geen lijst van schepenen, in de *Chronycke van Ghendt van Jan van den Vivere en andere aantekenaars* vindt men wel de lijsten van de schepenen vanaf 1301 en in Hs. 159, het uitvoerigste handschrift na het dagboek van Marcus Van Vaernewijck, zijn ook de lijsten van schepenen opgenomen. Het al of niet ontbreken van de lijsten is zeker geen absoluut criterium om *Memorieboeken* en *Kronieken* te onderscheiden.

Het is niet mogelijk in deze beknopte inleiding over het belang en de waarde van elk handschrift in het bijzonder uit te weiden.

De *Gentse Kronieken* en *Memorieboeken* zijn ongetwijfeld een belangrijke bron voor de geschiedenis van de stad Gent. Het belang varieert evenwel volgens de veelvuldigheid en de uitvoerigheid van de aantekeningen. Meestal zijn de annotaties over de Middeleeuwen karig en beknopt, dikwijls uitvoerig daarentegen zijn de aantekeningen over de opstand van de Gentenaars tegen keizer Karel en over de gebeurtenissen te Gent tijdens de Nederlandse opstand (1566-1585). Zeer uitvoerig zijn de dagboeken van Marcus Van Vaernewijck en C. en Ph. Van Campene, de kroniek van Jan van den Vivere e.a., de handschriften Hs. 153 en Hs. 159.

De waarde van de handschriften is eveneens zeer verschillend. V. Fris, die de aantekeningen over de Middeleeuwen (tot 1500) onderzocht, ontdekte daarin talrijke onnauwkeurigheden en stelde vast dat „het overgroot getal dier aantekeningen geenszins oorspronkelijk, hoegenaamd niet gelijktijdig van de gebeurtenissen waren”¹⁰. Voor de XVIe eeuw en later zijn de aantekeningen dikwijls zeer waardevol, althans deze die opgetekend werden door tijdgenoten, ooggetuigen en personen die door hun functie of hun relaties goed konden ingelicht zijn¹¹. Dit neemt niet weg dat de waarde van elke aantekening moet gewikt en gewogen worden, naam en beroep van een terechtgestelde beeldenstormer stellen zelden problemen, de

(10) V. FRIS, *Ware een heruitgave...*, blz. 151.

(11) In de *Chronycke van Ghendt door Jan Van den Vivere*, Hs. 2543 en in het handschrift van Bazel vindt men in dato 11 december 1567 een relaas over de terechtstelling van vier beeldenstormers en een incident dat zich daarbij voerde, op het einde van zijn relaas vermeldt de schrijver: „*ic wasser zelve present*”. Marcus Van Vaernewijck was als stapelheer niet alleen goed geplaatst om veel inlichtingen te kunnen inwinnen, hij was ook zeer nieuwsgierig, zo begaf hij zich ter plaatse om het vorderen van de bouw van de hervormde tempel buiten de stad na te gaan (uitg. F. Vanderhaeghen, d. I, blz. 308-309, d. II, blz. 5-8, 14-15, 109). In de officiële documenten wordt niets gezegd over de inhoud van een rekwest dat door een hervormde in handen gestopt werd van Roelant Van Hembyze, op 22 juli 1566; de inhoud vindt men wel in Hs. 153, f° 241v. - 242r. Was de auteur van dit handschrift soms een schepen? Hij was in elk geval goed geïnformeerd zoals nog blijkt uit de kopie van officiële teksten: *actum IX meye 1567* (f° 320v.).

aantekeningen over de onderhandelingen tussen Egmont, de magistraat en de hervormden stellen de historicus voor zwaardere opgaven. Ook dient opgemerkt dat men geen aantekeningen vindt van uitgesproken hervormingsgezinden, zodat de informatie toch steeds een eenzijdig karakter vertoont. De dagboeken van d'Hane de Steenhuse, van F.X. Van Quickenborne en van de gebroeders Callion hebben wij niet onderzocht. Volgens V. Fris zouden deze kronieken niet altijd vrij te pleiten zijn van partijdigheid¹².

Het zou voorbarig zijn, reeds na een onderzoek dat zich beperkt tot de handschriften van de Gentse Universiteitsbibliotheek — in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel berusten nog verschillende *Gentse Kronieken* en *Memorieboeken*¹³ — te willen overgaan tot een klassering van de handschriften. Vermelden wij slechts dat de handschriften Hs. 131, 2338 en 2548 kopieën zijn uit verschillende eeuwen van dezelfde tekst, dat de annotaties in hss. 2544 en 2545 identiek dezelfde zijn, dat de annotaties over het Wonderjaar (1566-1567) veel gelijkenis vertonen in de hss. 2487, 2489, 2543, 2547, 2562, 3696 en 3814 en dat de tekst van de onvolledig bewaard gebleven handschriften Hs. 2467 en G. 13458 overeenstemt met de tekst van Hs. 531.

Van een dertigtal handschriften zijn de schrijvers, auteurs of kopiïsten, bekend: J. Billet (Hss. 2488, 2542,, G 6183, G. 6185 en G. 12019)¹⁴, de gebroeders Callion (Hss. 2481, 2777 en G. 14248)¹⁵, P. Clipelius (Hs. 454)¹⁶, B. De Jonghe (Hss. 432, 522 en G.6141)¹⁷, Ph. De Kempnaere (Hss. 103 en 527)¹⁸, J. Delvael (Hs. 2549)¹⁹, J.F. De Laval (Hss. 2477, G. 11532, G. 11533 en G. 11534)²⁰, J.L. De Roothaese (Hs. G. 6142)²¹, P.E. d'Hane en d'Hane-Steenhuysse (Hs. G. 12124)²², J.B. Dobercourt (Hss. 3773 en G. 6182)²³, Fr. Heye-Schoutheer (Hs. G. 10982)²⁴, J.

(12) V. FRIS, *Bibliographie*, deel II, blz. 86-88, nrs. 376, 377 en 382.

(13) J. VAN DEN GHEYN, *Catalogue des manuscrits de la Bibliothèque royale de Belgique*, deel IX, Brussel, 1909.

(14) E. DE BUSSCHER, *Juste Billet, chroniqueur gantois*, Gent, 1873.

(15) V. FRIS, *Bibliographie*, blz. 88, nr. 382.

(16) Mag deze auteur geïdentificeerd worden met de dominikaan Clipelius, schrijver van de *'Saemenraepinghe van aenteekeninghen*, bron van de *Ghendtsche geschiedenissen* van B. De Jonghe (Hs. G. 6141, inleiding)?

(17) *Nationaal Biografisch Woordenboek*, deel I, kol. 640-644. (Bibl. aldaar).

(18) Ph. De Kempnaere = Campanaeus = Van Campene.

(19) J. Delvael wordt ten onrechte als auteur vermeld in de rugtitel, hij gaf opdracht aan zijn dienaar om een oud *Memoriael* af te schrijven.

(20) *Biographie nationale de Belgique*, deel V, kol. 335.

(21) *Biogr. nationale*, deel V, kol. 683-684.

(22) *Biogr. nationale*, deel VIII, kol. 680.

(23) A. KEELHOFF, *Geschiedenis van het klooster der Eerw. Paters Eremiten Augustynen te Gent*, Gent, 1864, blz. 260-261. De twee hierna beschreven handschriften worden niet uitdrukkelijk vermeld door Keelhoff: „Een ander groot aental zynere overgeschrevene boeken bevinden zich in de bibliotheek van de Hoogeschool; zij werden door de Franschen met al onze andere boeken vervoerd den 3den november 1796". De handschriften van Dobercourt zijn niet de enige die niet rechtstreeks in de Universiteitsbibliotheek belandden na de roof door de Fransen.

(24) V. FRIS, *Bibliographie*, deel II, blz. 88, nr. 383, vermeldt als auteur van het handschrift J.F. De Laval. Feitelijk was HEYE-SCHOUTHEER de verzamelaar

Stalins (Hs. 2487)²⁵, C. en Ph. Van Campene (Hs. G. 28)²⁶, J. Van den Vivere (Hs. 2543)²⁷, C. Van Huerne (Hss. 3646 en G. 11531)²⁸, F.X. Van Quickenborne (Hs. G. 6074 en G. 14248, deel IV-VII)²⁹, M. Van Vaernewijck (Hss. 2469 en 2492)³⁰. Het Hs. 159 is van de hand van Jan Meyntkens of Symoen Artsen³¹.

Hoe elk van de hierna beschreven handschriften in de Universiteitsbibliotheek terecht kwam is dikwijls moeilijk uit te maken. Wellicht is er een aantal handschriften afkomstig uit de door de Franse bezetters, op het einde van de XVIIIe eeuw, afgeschafte instellingen en kloosters³². Op 9 december 1885 en op 31 oktober 1890 besloot de Commissie van de Archieven der stad Gent een aantal handschriften in bewaring te geven aan de Universiteitsbibliotheek³³. De twee *Relevés sommaires*, opgetekend in de proces-verbalen van de Commissie, laten niet toe elk handschrift met zekerheid te identificeren, evenmin de juiste datum te bepalen waarop een bepaald handschrift zijn nieuwe bestemming bereikte. In 1975 kwam, door ruiling, een aantal *Kronieken* en *Memorieboeken*, tot dan toe eigendom van het Rijksarchief te Gent, de verzameling *Gentse Kronieken* en *Memorieboeken* van de Universiteitsbibliotheek verkrijgen. Zeker, er werden ook handschriften door de bibliotheek aangekocht en andere nog door milde schenkers geschonken. Zoveel mogelijk werd getracht de verschillende eigenaars van de handschriften te achterhalen. Langdurige zoekingen, in catalogen van veilingen en in de volumineuse verzameling

en aantekenaar van de *Kronijke* tot augustus 1815. J.F. De Laval kopieerde het handschrift, voegde er kleine aantekeningen aan toe en vervolgde de *Kronijke* tot 1820. Heye-Schoutheer was secretaris der regering van Gent.

(25) Over J. Stalins hebben wij geen inlichtingen gevonden.

(26) Inleiding van de uitgave door F. De Potter. — V. FRIS, *Bibliographie*, deel II, blz. 37-39, nr. 348.

(27) V. FRIS, *Bibliographie*, deel II, blz. 37-39, nr. 348. — J. SCHEERDER, o.c. in nota 1.

(28) *Biographie nationale*, deel IX, kol. 622. C. Van Huerne was de schoonbroeder van de gentse dictator, jonkheer Jan Van Hembyze.

(29) V. FRIS, *Bibliographie*, deel II, blz. 86, nr. 377 en blz. 88, nr. 382.

(30) V. FRIS, *Bibliographie*, deel II, blz. 42-52, nr. 352. — H. VAN NUFFEL, *Marcus Van Vaernewijck (1518-1569) en zijn Kroniek over de Beroerlicke Tijden*, in *Standen en Landen*, deel XL, 1966, blz. 113-145.

(31) Op f° 5r. vindt men de kopie van een uitnodiging *ons overghegheven: Ghelast by mijnheer de boochballu ende scepenen vander Kuere Jan Meyntkens en Symoen Artsen als superintendents deser stede* enz.

(32) R.F. APERS, *Schets eener Geschiedenis der Universiteitsbibliotheek te Gent* (Overdruk uit de *Handelingen van het tweede congres voor boek- en bibliotheekwezen. Gent, 31 maart - 4 april 1932*). Gent, 1933. — J. DE SAINT-GENOIS, *Notices sur les manuscrits qui appartiennent au dépôt d'archives de la Flandre Orientale, à Gand*, in *Messenger des sciences historiques de Belgique*, Gent, deel V, 1837, blz. 329-350; deel XI, blz. 287.

(33) Stadsarchief Gent, *Registre des procès-verbaux de la Commission des Archives*. Proces-verbalen eigenhandig geschreven door V. Vanderhaeghen. Resoluties van 9 december 1885 (f° 6v.) en 31 oktober 1890 (f° 38r.). Op f° 8r. leest men: *Pièces remises à la bibliothèque restant la propriété de la ville de Gand, de même que la collection de Gandavensia. Le bibliothécaire de l'université, F. Vanderhaeghen.*

brieven van F. Vanderhaeghen, zouden wellicht nog enige nieuwe inlichtingen betreffende de herkomst van de handschriften aan het licht kunnen brengen.

In de beschrijving van de handschriften werd de spelling van de schrijvers streng behouden. Het is onmogelijk steeds met zekerheid uit te maken wanneer men *y* of *ij* moet lezen in een handschrift.

In sommige handschriften, b.v. van J.F. De Laval, de gebroeders Callion en andere, vindt men ook kopieën van documenten en gedrukte stukken, deze werden niet alle beschreven.

I - FONDS VAN DE HANDSCHRIFTEN

Hs. 103. Copie van een Dagh-register van alle het gonne gedenkweerdigh voorghefallen is binnen de stadt Gent, tsedert den 15 julij 1566 tot den 15 junij 1585, onderhouden bij Mre Philippus de Kempnaere, advocaat van den Raad in Vlaenderen, overgheset uijt het latijn door H^{re} ende Mre Joannes Petrus Van Male, pastor van Bovekercke uijt het origineel.

Blz. niet genummerd (recto). Titel.

(verso) *Vertaelde voor-reden van den auteur Mre Philippus Campnaeus. Gent, op S.-Martens dagh 1577.*

Blz. 1 - 196 Dagh-register van 15 julij 1566 tot 27 juni 1585.

Vanaf juni 1568 correcties aan de tekst en randnota's.

Blz. 196 (in fine) *Hier eijndighet het daghregister van den voorenschreven auteur, getranslateert door den gemelden heer P. Van Male, pastor tot Bovekercke in 't jaer 1718, 4en junij ende nu dit translaet gecopieert tot Cortrijck ende geeijndighet den 30en julij 1732 door M.-I.-A.*

Papier, 196 blz. ; 370 mm. x 235 mm. ; 1732 ; volleder, rug goudgestempeld.

Herkomst : Dit hs. is verkogt geweest in october 1813, in de Predikheeren-Rifter te Gend door de fransche Domeinen, voortkomende uijt de aengeslagene boeken der abdije van Eenaeme, aen J.F. de Laval en die heeft het vereerd aen zijnen vriend Mr R. Hye-Schouteer, secretaris der regeringe van Gend. (J.F. DE LAVAL, *Dag-register*. Hs. 11534, deel I, blz. V waar wordt gehandelt over de hss. van Ph. De Kempnaere). *Donné à la bibliothèque de l'université de Gand, le 12 avril 1845, par M^o Ph. Blommaert, avocat à Gand, qui a publié ce manuscrit sous le titre de VLAEMSCHE KRONIJK (Gent, 1849).*

Lit. : J. DE SAINT-GENOIS, *Catalogue*, blz. 111, nr. 100.

Hs. 131. Privilegien van Ghendt.

Blz. n. g. (F^o 1r.-v.) *Tafel.*

Blz. 1 - 26 (F^o 2r.-14.) *Van de privilegien ende oude keuren der stadt van Ghendt ende wie de selve ghegheven hebben.*

Blz. 27 - 63 (F^o 15r.-37r.) *Diverssche seggerschepen ende sententien.*

Blz. 64 (F^o 37v.) *Blanco.*

Blz. 65-349 (F^o 38r.-191r.) *Diverssche memorable gheschiedenissen 't landt van Vlaenderen ende de stadt van Ghendt aengaende.* Begint met Audacer vijfde forestier van Vlaenderen en eindigt in 1585.

Blz. 350 - 358 (F^o 191v.-195v.) *Tractaet van reunie tusschen de Vier*

Leden van Vlaenderen ende tHooft-collegie van den lande van Waes (1593).

Blz. 359-366 (F° 196r.-198v.) Blanco.

Blz. 367-370 (F° 199r.-200v.) *Concordat tusschen de pastors der stadt van Ghendt ende de Jesuiten aengaende de begravinghen* (4 mei 1642).

Blz. 371-372 (F° 201r.-v.) *Fundatie van 't collegie van de Jesuiten* (11 juli 1643).

Blz. 373-434 (F° 202r.-244v.) *Van de heresie*. Uittreksels van vonnissen wegens heresie, van 1525 tot 1577.

Blz. 435-437 (F° 244v.-245v.) *Loffelicke attestatie raeckende de defentie deser stede in haere belegberinghe* (5 jan. 1679).

Blz. 438 (F° 246r.) *Index*.

Papier, 438 blz. (origineel), 246 folio's (modern) ; 310 mm. x 195 mm. ; schrift XVIIe eeuw ; volleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld : *Privilegien van Ghendt*.

Lit. : J. DE SAINT-GENOIS, *Catalogue*, blz. 123-125, nr. 108.

In dit hs. werden witte bladen ingelast met gekleurde tekeningen, kopieën van documenten die reeds voorkomen in het hs., alsook uittreksels. In de moderne nummering werden die witte bladen meegerekend. In hs. 2547 komen identiek dezelfde gekleurde tekeningen voor.

Dit hs. stemt overeen met hs. 2548 : zelfde aantal blz., in beide hs. zijn blz. 359-366 blanco, dezelfde teksten zijn onderlijnd. In hs. 2338 vindt men dezelfde tekst als in hs. 131 en 2548, blz. 1-349.

Hs. 153 (olim G. 3018¹). *Varia de rebus gandavensibus 1301-1567*.

F° 1r. - 2v. *Prohemium van desen boucke*.

F° 3r. - 324v. Lijsten van schepenen met annotaties 1301-1567.

F° 325 Blanco.

Papier, 325 folio's (650 blz.), verschillende folio's blanco ; 300 mm. x 250 mm. ; schrift XVIIe eeuw (verschillende handen) ; volleder, rug goudgestempeld.

Herkomst : Dit handschrift behoorde toe aan H(ubert) (François) Ser-sanders dit de Luna, een groot liefhebber van boeken, wiens belangrijke bibliotheek te Gent werd verkocht op 17 december 1737.

Dit handschrift werd niet beschreven door J. De Saint-Genois in zijn *Catalogue*. Tussen kaft en schutblad vindt men op een ingeplakt blad een beschrijving van het handschrift (in het Frans). Het is zeer belangrijk vanaf 1560, meer dan 200 blz. voor het Wonderjaar (1566-1567). Het eindigt op 15 juli 1567.

Hs. 159. Gendsche geschiedenissen 1566-1593.

Deel I - De twee eerste folio's van het handschrift ontbreken.

F^o 3r. In de boevenhoek rechts : *De bekeeringhe vande relygie in Vlaenderen begoest ontrent sincxen XVe zesende sestich, maer en vulquam niet zoo hier naer volcht.*

F^o 3r. - 231v. Uitvoerige kronijk, met lijsten van schepenen, 12 juli 1566 tot 20 april 1575.

Deel II - F^o 232r. - 473v. Uitvoerige kroniek, met lijsten van schepenen, 4 mei 1575 tot 29 december 1580.

Deel III - F^o 474r. - 652v. Uitvoerige kroniek, met lijsten van schepenen, 5 februari 1581 tot 19 september 1593.

Papier, 650 folio's (1300 blz.); 305-320 mm. x 205 mm.; schrift XVIe eeuw; perkamentband, rugtitel : *Gentsche geschiedenissen van 12 ougste 1566 tot 9ber 1593.*

Lit.: J. DE SAINT-GENOIS, *Catalogue*, blz. 108-109, nr. 97.

De rugtitel op het hs., zonder meer overgenomen door J. De Saint-Genois, is niet juist. Op f° 3r. leest men : *Alvooren den xij^{en} in boeymaent*, dit is juli. De twee laatste folio's zijn zwaar beschadigd, maar op f° 652v. kan men een datum lezen : 19 september.

Hs. 432. B. DE JONGHE, Ghendtsche geschiedenissen 1566-1585.

Blz. I - XII *Voor-reden en opdracht.*

Blz. 1 - 683 *Gendtsche geschiedenissen by forme van maend-register in den welcken van maend tot maend gezien wordt wat aenmerckensweerdich geschiet is binnen en omtrent de stadt van Ghendt, ten tijde van de geuserye, sedert den 1 julii 1566 tot den 27 junii van 't jaer 1585 t' samen gevoeght door P.-F. Bernardus de Jonghe, priester der predicheeren orden, gewesen prior van 't couvent van Lier in Brabandi.*

Papier, XII - 683 blz.: 234 mm. x 185 mm.; 1750; volleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld : *Ghendtsche geschiedenissen.*

Kopie van het handschrift van B. De Jonghe.

Lit.: J. DE SAINT-GENOIS, *Catalogue*, blz. 111, nr. 99.

V. FRIS, *Bibl. hist. de Gand*, deel II, blz. 63-66, nr. 355.

Hs. 454. De wet van Ghendt 1301-1525.

F^o 1 - 3r. *Dit es de zoene die ghegheven was van den coninc Karel over den ouden hertoghe Jan, hertoghe Philips van Bourgoingnen vadre, die deerlic vermoort was te Monstreul (1419).*

F^o 3v. *Prohemium van desen boucke.*

F^o 4r.-5v. *Van de wet van Ghendt ende hoemen die diverschelyck vermaeckt heeft by privilegien.*

F^o 6r. - 9v. *Wie de guene syn die de privilegien ende oude keuren deser stede ghegheven hebben.*

F^o 10r. - 59v. Lijsten van schepenen met annotaties 1301-1478. (rode opschriften, annotaties in het rood onderlijnd).

F^o 60r. - 76v. Lijsten van schepenen met annotaties 1479-1525. (ander papier, sommige annotaties in het latijn).

In margine van f° 3v. leest men : „*Scriptum est hoc chronicon A^o 1525 ut patet in fine hujus Proemium. Incipit ab A^o 1301 usque 1479 et ab isto a P. Clipelio continuatus est usque ad 1528.*

Papier, 76 folio's (152 blz.); 274 mm. x 205 mm.; schrift XVIe en XVIIe eeuw ; gekartonneerd, rugtitel goudgestempeld : *De Wet van Ghendt 1301-1525.*

Lit.: J. DE SAINT-GENOIS, *Catalogue*, nr. 103.

Hs. 522. B. DE JONGHE, Ghendtsche geschiedenissen 1566-1585.

Blz. n.g. *Ghendtsche geschiedenissen by forme van maend-register in den welcken van maend tot maend gezien wordt wat aenmerckens-weerdigh geschiet is binnen en omtrent de stad van Ghendt, ten tijde van de geuserye, sedert den 1 julii 1566 tot den 27 junii van 't jaer 1585 t'samen gevoeght door P.-F. Bernardus de Jonghe, priester der predicheeren orden, gewesen prior van 't couvent van Lier in Brabandt.*

Voor-reden.

Blz. 1 - 302 Autografische tekst.

Blz. 303-310 Blanco.

Blz. 311-370 L. ROBYN, *Historie van den oorsprong, voortgang en ondergang der ketterye te Oudenaarde. Gent, 1721. Gedrukte tekst.*

Papier, 310 blz. + 18 blz. niet genummerd ; 228 mm. x 180 mm.; 1738 volleeder ; goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld : *Ghentschen Maend Register.*

Herkomst : Ex bibliotheca Dominicanorum, 1796.

Uitgave : B. DE JONGHE, *Ghendtsche Geschiedenissen.* Gent, Wwe P. De Goesin en Soon, 1746. Twee delen in een band.

Lit.: J. DE SAINT-GENOIS, *Catalogue*, blz. 109-110, nr. 98.
V. FRIS, *Bibl. hist. de Gand*, deel II, blz. 63-66, nr. 355.

Dit autograaf is een gewijzigde tekst van de eerste versie (handschrift G. 6141). In de rand vindt men de vermelding van de bronnen door de auteur geraadpleegd. De tekst van de uitgave stemt niet volkomen overeen met het handschrift, er komen wijzigingen, toevoegingen en weglatingen in voor; ook de verwijzingen naar de bronnen werden achterwege gelaten.

Hs. 527. Dagh-register van alle het gonne gedenckweerdigh voorgevallen is binnen de stadt Ghendt, tsedert den 15en julij 1566 tot den 15en junij 1585, onderhouden bij Mre Philips de Kempnaere, advocaet van den Rade in Vlaenderen, overgheset uijt het latijn door H^{re} ende Mre Joannes Petrus van Male, pastor van Bovekercke uijt het origineel.

F^o 1r. *Voorreden van den vertaelder.*

F^o 1v. *Vertaelde voorreden van Mre Philippus Campeneus ... op het eerste deel. — Voor het tweede deel.*

F^s 2r. - 104r. Vertaling van het Diarium van Ph. Van Campene.

Papier, 104 folio's (208 blz.); 245 mm. x 180 mm.; 1718; volleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: *Beschrijvi(ng) onser vrome voor-boude(rs) van Nederl(and)*.

Herkomst: J.P. Van Male schonk zijn hs. aan Martinus Steyaert, pastoor te Sleidinge, met een latijnse brief gedagtekend 15 oktober 1722. Deze liet het hs. over, bij testament, aan Ph. Ch. Coddessmidt, kapelaan van St.-Baafs te Gent.

De vertaling van J.P. Van Male is maar een verkorte weergave van het *Diarium* (Hs. 16 892/16 893 van de Koninklijke Bibliotheek te Brussel), dat ook geen letterlijke vertaling is van het oorspronkelijk dagboek van C. en Ph. Van Campene. Dit origineel, dat niet volledig tot ons gekomen is, berust thans in de Universiteitsbibliotheek (G. 28).

Hs. 531. *Varia Nederlandsche historie.*

Blz. 1 *Al hopende troost ic mij selven 1610. Gillis de Voocht.* (Daaronder heeft nog een tekst gestaan die thans onleesbaar is).

Blz. 9r - 113 *Hier beghint de prophesie ofte voorsegghen van den Smet van Huussen van het ghene dat in Vlaenderen ghebuert es ende noch sal ghebueren, principaelick binnen Ghendt, gescreven uut een seer audt gescrifte bij mij GILLIS DE VOOCHT, f^s. Andries; desen 21en dach van Wedemaent es desen boek begonst te scrijven 1606.*

Blz. 114 - 118 Data van de constructie van enkele Gentse monumenten.
 Blz. 119 - 152 Geschiedenis van Maximiliaan en Maria van Bourgondië.
 Blz. 153 - 459 Kroniek van Gent 1500 - 1607. Geen lijsten van schepenen.

Papier, 460 blz.; 290 mm. x 190 mm.; 1606-1610; volleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld : *VARIA. Nederlandsche historie MSS.*

Herkomst : Geschreven door Gillis De Voocht. Eigendom van Pieter Danckaert, in 1667, daarna van Elisabeth Danckaert, in 1696.

Lit.: J. DE SAINT-GENOIS, *Catalogue*, blz. 108, nr. 96.

Hs. 2337 (olim G. 6100). Cronycke van Ghendt M.S.

F° 1 - 9 Blanco.

F° 10 *Dit is een boucken van veel aude gheschiedenissen.*

F° 11r. - 13v. Verschillende vonnissen.

F° 15v. - 15v. Deelnemers en prijzen landjuweel 1539.

F° 17v. - 20v. *Item dit es de superscriptie van Vlaenderen, midts al den hoven ende vasallen diemen in Vlaenderen haudt.*

F° 21r. - 22v. *Dit naervolghende es vander wet van Ghendt ende hoemen in vorleden tyde diverschelyc de stede gheregiert heeft by privielgien.*

F° 23r. - 190v. Lijsten van schepenen met annotaties 1301-1591.

Papier, 190 folio's (380 blz.); 295 mm. x 100 mm., vanaf f° 69r., 305 mm. x 100 mm.; schrift XVIIe eeuw, verschillende handen; perkamentband, rugtitel : *Cronycke van Ghendt M.S. (tot 1585).*

Herkomst : Op f° 17r. leest men : *It behoore Joos van der Stoct, bekendt crudenier ende meessenier vrij te Ghendt.* Op de laatste folio vindt men de vermelding : *vente Bremmacker, 1845, 45 Fr. 15.* Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Hs. 2338 (olim G. 6101). Historie van de stad Ghendt, waer staet de oude privilegien ende keuren met het remarcabelste aldaer voorgevallen.

Blz. 1 - 18 *Privilegien en oude keuren der stadt Ghendt ende wie de zelve gegeven hebben.*

Blz. 18 - 38 *Hiernaer volghen diversche seggerschepen ende sententien.*

Bib. 39 Blanco.

Blz. 40 - 205 *Memorabele gheschiedenissen het landt van Vlaenderen ende de stadt van Ghendt aengaende.* Begint met Audacer, vijfde forestier van Vlaenderen, en eindigt in 1585.

Blz. 205-237 *Van de heresie.* Vonnissen wegens heresie van 1525 tot 1577.

Blz. 238-240 *Sententie bij die van der Inquisitie in Spaignen over de Nederlandsche troubelen* (10 februari 1568).

Papier, 240 blz. (tot 101 in arabische cijfers, vanaf 102 in romeinse cijfers); 300 mm. x 185 mm.; modern schrift; gekartonneerd, rug perkament.

Herkomst: Op het eerste blad (niet genummerd) vindt men in de bovenhoek rechts de handtekening van Jean de Meyer en daaronder: *acheté à la vente de livres de Me G. de Naeyer, le 13 décembre 1838, 36 Fr 60*. Aangekocht door F. Vanderhaeghen, op de veiling van de Bibliotheek van J. de Meyer (4 nov. 1869), voor de prijs van 35 Fr. (*Catalogue des livres et manuscrits formant la bibliothèque de feu M. Jean de Meyer Gent, 1869, blz. 103. Prix d'adjudication, blz. 9*). Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

De tekst van hs. 2338 stemt overeen, op weinige varianten na, met hss. 131 en 2548, blz. 1-349.

Hs. 2339 (olim G. 6600). Memorieboek der stad Ghendt 1301--1665.

F^o 1r - 27r. *Dit es een bouck van leenen ende die privilegen van dien.*

F^o 28r.-v. *Prohemium van desen bouck.*

F^o 29r. - 164 *Dit naervolghende zijn de schepenen 1301-1665*. Met annotaties. De schepenlijst van 1664 ontbreekt, blz. blanco.

Papier, 164 folio's (328 blz.); 210 mm. x 165 mm.; schrift XVIe-XVIIe eeuw, verschillende handen; perkamentband.

Hs. 2340 (olim G. 6103). Chronyk van Gent 1538 - 1542.

Blz. 1 - 62 Gebeurtenissen te Gent 1538 - 1542. Geen lijsten van schepenen.

Papier, 62 blz.; 275 mm. x 198 mm.; schrift XVIe eeuws; gekartonneerd, rug percaline, rugtitel goudgestempeld: *Chronyk van Gent 1538 - 1542*.

Herkomst: Vooraan en achteraan op de binnenzijde van de omslag vindt men een ex-libris met de legende: *Pietas homini tutissima virtus*. Het hs. werd aangekocht door Verhulst op de veiling van de bibliotheek van J.B. Delbecq in 1840 (*Catalogue des livres, blz. 99, nr. 84*) voor de prijs van 10 fr. Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Hs. 2467 (olim G. 6050). Kroniek van Vlaenderen en in het bijzonder van Gent 882 - 1607.

Onvolledig handschrift bestaande uit gehavende losse bladen gemonteerd in moderne band. Dezelfde tekst als hier f° 1 - 120 vindt men ook in hs. 531, blz. 53-424. Er ontbreken veel bladen in hs. 2467, f° 2 = blz. 60 van hs. 531, f° 110 = blz. 407 van hs. 531. In beide hss. vindt men gelijk versierde letters maar in hs. 531 zijn de versierde letters gekleurd.

De onvolledig bewaard gebleven tekst van hs. 2467 vindt men ook in hs. G. 13458, dat volledig is en waaraan slechts de tekst van de eerste blz. van hs. 531 ontbreekt.

Papier, 120 folio's (240 blz.) fel beschadigd ; 310 mm. x 205 mm.; schrift XVIe-XVIIe eeuw, verschillende handen ; gekartonneerd.

Hs. 2468. (olim G. 6050¹ - 6050⁹). Beleg van Gent door de drie koningen.

Verzameling van negen verschillende hss., waarvan slechts twee betrekking hebben op de geschiedenis van Gent.

G. 6050²

F° 1r. (beschadigd) *Cronycke van der stede van ...*

In den tijd van den ...

Caerle den eersten ...

... in den jaere IX^c en vijf en sestig.

Deze kroniek werd gedrukt door Baudewijn Manilius te Gent, z.d.

Een schoon historiken ofte cort verhael van de principaelste poincten van de belegheringhe der vermaerde stadt van Ghendt, die ghedaen wierden by de dry Coninghen, te weten : van den Coninck van Vranckerijcke, Schootlandt en Inghelandt, ten tyde van den vyfden grave van Vlaenderen Arnaut de jonghe, f° Baudewyns.

Zie : F. VANDERHAEGHEN, *Bibliographie gantoise*, deel II, Gent, 1860, blz. 176, nr. 1314.

G. 6050⁹

F° 23r. - 32r. *Extraits d'un ms. de P.J. Versturme, intitulé Antiquiteyten der gheschiedenissen voorgevallen zoo in die 17 provincien van Nederlandt als principalyck in de stadt Ghendt.*

Dit is een uittreksel uit het hs. 2563, deels in inkt, deels in potlood geschreven door Van Lokeren. Begint met : *Dit is de superscriptie van Vlaenderen mitsgaders alle de hoven die men in voorleden tijden in Vlaenderen haudt.* De uittreksels gaan maar tot 1446.

Papier, G. 6050², 30 folio's gemonteerd in moderne band, G. 6050⁹, 8 folio's (16 blz.); schrift XVIe eeuw en XIXe eeuw ; gekartonneerd, rug percaline.

Hs. 2469 (olim G. 6091). M. VAN VAERNEWIJCK, Van die beroerliche tijden in die Nederlanden en voornamelick in Ghendt 1566 - 1568.

Eigenhandig handschrift van het dagboek van MARCUS VAN VAERNEWIJCK.

Papier, 398 folio's (796 blz.); 300 mm. x 210 mm.; schrift XVIIe eeuw; perkamenten band, rugtitel op etiket met modern schrift: VAERNEWIJCK, *Chronyk van Gendt 1566 - 1568*.

Uitgegeven door F. VANDERHAEGHEN: MARCUS VAN VAERNEWIJCK, *Van die Beroerliche Tijden in die Nederlanden en voornamelick in Ghendt 1566 - 1568*. (Maatschappij der Vlaamsche Bibliophielen, 4e reeks, nr. 1) 5 delen, Gent, 1872 - 1881.

Herkomst: Uit de bibliotheek van P.G.J. Hoog van Ter Aar. Aangekocht door F. Muller te Amsterdam, daarna door F. Vanderhaeghen. Van Stadsarchief naar Universiteitbibliotheek in 1890.

Hs. 2476 (olim G. 11514-11515). J.F. DE LAVAL, Verzameling van echte en andere stukken betrekkelijk de stad Gend, gecopieerd uyt oude en nieuwe handschriften, I - II.

Deel I Compilatie waarin volgende uittreksels van Gentse kronieken:

Blz. 12-22 *Extraiten uyt een manuscript op papier in folio, behoorende d'heer van H... tot Brugge 1812. Christophorus van Huerne. (1301-1623).*

Blz. 40-49 Uittreksels uit de Kroniek van Justus Billet (1336-1611).

Blz. 313-335 *Extraits d'un ms. appartenant à M. F. Delbecq. Lijst van schepenen met annotaties. = Hs. 2552.*

Blz. 336-432 *Dit naervolgende es dat te Ghendt es ghesiet en ghebuert es int jaer 1525 ende achtervolghende noch van jare te jare tot 1561. = Hs. 2555.*

Papier, 470 blz.; 330 mm. x 190 mm.; schrift XIXe eeuw; halfleder, rugtitel goudgestempeld: DE LAVAL, *Stukken betreffende Gent. I.*

Deel II Compilatie waarin volgende uittreksels van Gentse kronieken:

Blz. 281-286 *Extracten uyt een Gendsche Kronijke van 1698 tot 1746, gebonden in 3 deelen in folio.*

Blz. 286-312 Uittreksels uit een hs. dat toebehoort aan het Rijksarchief te Gent. = Hs. 3696.

Blz. 320-336 Uittreksels uit J.B. DOBERCOURT, *Oorsprongh van Nederlandt* enz. = Hs. G. 6182.

Blz. 357-360 Uittreksels uit een *Cronyk van Gend, op de venditie van boeken van F.X. Van de Woestijne, in december 1815, gekocht door J.B. Delbecq voor 24 Fr.*

Blz. 375-435 *Memorable geschiedenissen binnen Gend. Aenteekeningen uyt een hs. in folio op de rug getiteld : Privilegien van Gend, gekogt in de boekverkoop van wijlent den Heer P.L.J.B. Gobert, 21 augustus 1833, door de Heer Parmentier, archivaris van de stad Gent.*
= Hs. 131.

Blz. 440-452 *Moderne geschiedenissen binnen Gend. Annotaties 1770-1779.*

Blz. 453-470 *Tafel van de voornaemste inhoud.*

Papier, 470 blz., 330 mm. x 190 mm.; schrift XIXe eeuw; halfleder, rugtitel goudgestempeld: DE LAVAL, *Stukken betreffende Gent, II.*

Hs. 2477 (olim G. 11516). J.F. DE LAVAL, *Verzameling van echte en andere stukken betrekkelijk de stad Gend, gecopieerd uyt oude en nieuwe handschriften. Derde deel.*

In deze compilatie vindt met slechts uittreksels uit een kroniek:

Blz. 1 - 53 *Annotations sur la ville de Gand.* Uittreksels uit hs. 2547, met nabootsing van de gekleurde tekeningen die aldaar voorkomen.

Papier, 402 blz.: formaat in folo (blz. niet allemaal identiek van formaat); schrift XIXe eeuw; halfleder, rugtitel goudgestempeld: DE LAVAL, *Stukken betreffende Gent, III.*

Hs. 2481 (olim G. 12978¹⁻⁴). CALLION, *Varia historica.*

F^o 1r. - 31v. Kopieën van documenten betreffende de geschiedenis van Kortrijk en Gent, in het Nederlands en in het Frans.

F^o 32r. - 50r. *Kroniek van Gent 1761 - 1798.*

Papier, 50 folio's (100 blz.); 265 mm. x 185 mm.; modern geschrift; halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: CALLION, *Varia historica.*

Lit.: V. FRIS, *Bibl. hist. de Gand*, deel II, blz. 88, nr. 382.

Hs. 2486 (olim G. 6093). *Chronyke van Gendt 1578-1632.*

Blz. 1 - 114 *Chronycke van de merckwerdigste gebeurtenissen voorgevallen in de stadt Gendt sedert het jaer XV^oLXXVIII tot het jaer XVI^oXXXII.* Enkele lijsten van schepenen en annotaties van 28 juli 1578 tot 18 juni 1632, geen annotaties van 1611 tot 1631.

Papier, 114 blz.; 329 mm. x 210 mm. (blz. 1-100), 310 mm. x 205 mm. (bl. 101-114); schrift XVIIe eeuw, verschillende handen; halfleder, rug-titel goudgestempeld : *Chronyke van Gendt. 1578 - 1632.*

Herkomst : Uit de bibliotheek van Th. de Jonghe, ex-libris : wapenschild met de spreuk *Fortune ne vieillit pas.* Van Stadsarchief naar Universiteits-bibliotheek (1885).

Hs. 2487 (olim G. 6094). J. STALINS, *Chronyke van Ghendt 1301-1566, 1631.*

F° 1r. - 4r. Wereldgeschiedenis. Inc.: *Tubal vant eerst dat snarenspeel.*

F° 4r. - 5r. *Dit naervolghende is de superscriptie van Vlaenderen, midts al den hoven ende vasallen diemen in Vlaenderen haudt.*

F° 5r. - 6r. *Dit is 't seggenschip van den geschille tusschen der stede van Ghendt ter eender en der stede van Curtrycke ter ander syde (15 april 1372).*

F° 6r. - 7v. *Dit naervolghende is van de wet van Ghendt ende hoemen in vorleden tyde diverschelyc de stede gheregiert heeft bij privilegien.*

F° 7v. - 194v. Lijsten van schepenen met annotaties 1301 - 1566.

F° 194v. Annotaties anno 1631, geen lijst van schepenen.

F° 195r. - 204r. Adieu jonker Jan van Hembyze (77 strofen).

Papier, 204 folio's (408 blz.); 330 mm. x 210 mm.; schrift XVIIe eeuw, *Finis 1615, 30 augusti, scripsit Joannes Stalins M.D.* (f° 204r.); halfleder, rugtitel goudgestempeld : *J. STALINS, Chronycke van Ghendt.*

Herkomst : Geschonken door de Heer Hipp. Lippens, burgemeester van Gent, voor de collectie Gandavensia (1893).

Hs. 2488 (olim G. 6096 en 6096¹). J. BILLET, *Cronycke der stede van Ghendt 1400-1568.*

I) (G. 6096).

Het eerste deel van de Chronycke der stede van Ghendt, mitsgaders eenighe genealosen 1400 - 1500, is een kopie van J. BILLET, Cronycke, hs. 2542, f° 1r. - 345v. en f° A-B-C-D.

Papier, 406 blz. (n.g.); 320 mm. x 205 mm.; modern schrift, halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld : *Cronycke van Gend.*

II) *Tweede deel van de Chronycke van Vlaenderen door Justo Billiet (sic)*

F° 1r. - 177v. *Chronycke van Vlaenderen 1500-1568.*

(G. 6096¹)

F^o 1r. - 111v. Kopie van : *De tweede boek van de Kronijk van Vlaanderen door Nicolaes Despars* (titel op f° 1r. beschadigd)
Zelfde tekst als hs. 2470 (G. 6120) N. DESPARS, *Chronyk van Vlaenderen 1482-1492*.

Papier, 177 + 111 folio's (576 blz.) ; 320 mm. x 205 mm. ; modern schrift, van andere hand dan eerste deel ; halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld : *Cronycke van Gend*.

Herkomst : Aangekocht door Van Lokeren op de veiling van de bibliotheek van J.B. Delbecq in 1840 voor de prijs van 11 Fr. Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Lit.: E. DE BUSSCHER, *Juste Billet, chroniqueur gantois*, Gent, 1873.

Hs. 2489 (olim G. 6095). *Cronyke van Ghendt 1301-1568*.

F^o 1r. - 2v. *Dit es de descriptie ende divisie van den graefschepen van Vlaenderen*.

F^o 3r. - 11v. Over de forestiers en graven van Vlaenderen, met de legende van de verkoop van het graafschap Vlaenderen.

F^o 12r. - 14r. *Dit naervolghende es van de wet van Ghendt ende hoemen die in voorleden tijden diverschelic vermaect heeft by privilegien*.

F^o 14v. Blanco.

F^o 15r. - 313r. *Dit naervolghende zijn de scepenen van de Keure ende van Ghedeele, die aldereerst gheordonneert waren up onse Vrouwe avont half ougste int jaer 1301*. Lijsten van schepenen met annotaties 1301-1568.

Papier, 313 folio's (626 blz.) ; 325 mm. x 205 mm. ; schrift XVIIe eeuw, verschillende handen ; perkamentband.

Herkomst : Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Hs. 2492. M. VAN VAERNEWIJCK, *Van die beroerlicke tyden in die Nederlanden en voornamelick binnen Ghendt (1566-1568)*.

Deel I, blz. 1-790 ; deel II, blz. 791-1574 ; in fine 1 folio (2 blz.) fragment van inhoudstafel.

Papier, 1576 blz. ; 320 mm. x 195 mm. ; modern schrift ; gekartonneerd, rug percaline, rugtitel goudgestempeld : M. VAN VAERNEWIJCK (sic), *Beroerlicke Tijden 1566-1568*.

Moderne kopij van het handschrift van M. Van Vaernewijck, gebruikt door de drukker.

Hs. 2542 (olim G. 6104). J. BILLET, Cronijcke der stede van Ghent ende van Vlaenderen, midtsgaders eenighe genealosisjen.

Deel I : 1400 - 1500.

Blz. n.g.: *Lofdicht ter eeren van dheer Justo Billet, door P.L. d'Ingelbin* (1679).

Opdracht aen de magistraet van Ghendt (12 febr. 1664).

An den leser.

Lofdicht ter eeren van de vermaerde stadt van Ghendt.

Tafel van de principaelste, noodichste ende curieuseste saecken.

Advertissement.

F^o 1r. - 345v. Eerste deel van de Cronijcke 1400-1500.

Bl. n.g. *Sommaire in forme van Register ofte tafele van alle de annotacien die in de margen van desen bouck beschreven staen.*

F^o A-B-C-D. *De genealogie ofte afcompste van het derde, ende leste gheslachte van het doorluchtich huys van Bourgoingnen.*

Deel II : 1500-1568.

Blz. n.g. *Opdracht aen de magistraet van Ghendt.*

An den leser.

Lofdicht op dese Vlaemsche Cronicke (20 mei 1665).

F^o 1r. - 400v. Tweede deel van de Cronijcke (24 febr. - 24 april 1568).

Blz. n.g. *Register ofte Tafel van de pricipaelste materie die begrepen is in dit tweede deel.*

Papier, 345 folio's + 400 folio's ; 310 mm. x 195 mm.; schrift XVIIe eeuw ; volleider, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld : *Chronyck van Ghend.*

Herkomst : Ex bibliotheca P.P.C. Lammens. Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Lit. : E. DE BUSSCHER, *Juste Billet, chroniqueur gantois*, Gent, 1873.

Hs. 2543 (olim G. 6105-6105¹). *Kronycke der stadt Ghendt (1212-1578) en Discours des troubles advenuz en la ville de Gand en l'an 1539.*

Blz. 1 *Van de privilegien, costumen ende usaigen der stede van Ghent int generale.*

Blz. 1 *Ghendt is ghefondeert op privilegien.*

Blz. 1 *Wie de ghone syn die de privilegien ende oude keuren deser stede gegeven hebben.*

Blz. 3 *Noch van costumen ende usaigen int generaale.*

Blz. 4 *Van confirmatien van bueren privilegien ofte costumen ende usaigen.*

Blz. 6 *Van de hoochpoorterye by costuymen.*

Blz. 8 *Van der wet van Ghendt ende hoe men die diverschelyck vermaect heeft by privilegien.*

Blz. 11 *Dit is het seggerschip van den geschille tusschen de stede van Ghendt ter eender ende der stede van Cortrycke ter andere (1372).*

Blz. 13-33 Annotaties vanaf 7 januari 1384 tot 1449.

Blz. 34-536 Lijsten van schepenen en annotaties 1450-1578.

Blz. 537-540 Blanco.

Blz. 541-903 *Discours des troubles advenuz en la ville de Gand (1539).*

Papier, 903 blz.; 310 mm. x 200 mm., *Kronycke*, schrift XVIIe eeuw, *Discours* schrift XVIIIe eeuw; volleider, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: *Kronycke*.

Herkomst: Op blz. 509 leest men in schrift van andere hand: „*pertinent ad D. Conrardum Constantinum van der Bruggen dono heredum patrui sui 5 - 8bris - 1707*. Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885). De annotaties van deze *Kronycke* stemmen letterlijk overeen met ons afschrift van het handschrift: *Chronijcke van Ghendt*, dat eertijds te Bazel berustte en in verkorte vorm werd uitgegeven door F. De Potter, Gent, 1885.

Hs. 2544 (olim G. 6085). Kroniek.

F° 1r. - 5v. Annotaties 1554-1584.

F° 6r. Annotaties 1537 en 1547.

F° 7r. - 8v. Annotaties 1297, 1301, 1500-1531.

Op f° 7r. werd verkeerdelijk geschreven 1608 en 1609 in plaats van 1508 en 1509.

Papier, 8 folio's (15 blz. beschreven); 330 mm. x 205 mm.; schrift XVIIe-XVIIIe eeuw; halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel (onleesbaar) goudgestempeld (*Chronique?*).

Herkomst: Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Hs. 2545 (olim G. 11233). Kroniek.

Een folio met annotaties 1297, 1301, 1500-1519.

Identiek dezelfde tekst als Hs. 2544, f° 7r., dezelfde fouten 1608 en 1609 in plaats van 1508 en 1509.

Papier, 1 folio; 325 mm. x 205 mm.; schrift XVIIe eeuw; halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: *Chronique*.

Herkomst : Door de Universiteitsbibliotheek aangekocht bij Vyt in januari 1894, voor de prijs van 1 Fr 20.

Hs. 2546 (olim G. 11220). Dagboek (1780-1815).

Blz. 1-38 Aantekeningen beginnende van 4 juli 1780 tot 21 mei 1798.

Blz. 1-12 *Register van 't voorschreven* (1781-1797).

Blz. 13-14 Blanco. Vervolg van register niet ingescreven.

Blz. 1-72 *Vervolg van al wat vorengevalen is binnen Gend sedert 21 mei 1798 tot 22 juni 1801.*

Blz. 1-78 Aantekeningen beginnende van 1 july 1801 tot 24 mei 1806.

Blz. 1-30 Aantekeningen van 18 juni 1813 tot 30 maart 1815.

Papier, 88 + 14 + 72 + 78 + 30 blz. (282 blz.); 325 mm. x 190 mm.; schrift XVIIIe-XIXe eeuw; gekartonneerd.

Lit. : V. FRIS, *Bibl. hist. de Gand*, deel II, blz. 89, nr. 384.

Hs. 2547 (olim G. 6106). Memorieboek der stad Ghendt 1301-1640.

Blz. 1-2 Blanco

Blz. 3-10 *Hier naer volghen sommige namen uut den auden Testamente ende de consten die zijlieden vonden hebben, metsgaders ook zommeghe oorspronghen van conijnckrijcken ende stichtynghen van steden.*

Blz. 11-12 *Dit naervolghende es de superscriptie van Vlaendren midts al den boven ende vassalen diemen in Vlaendren handt.*

Blz. 13-14 *Dit naervolghende es van der stede van Ghendt ende boemen in voorleden tijden diversschelick de stede gheregiert heeft.*

Blz. 15-581 Lijsten van schepenen met annotaties 1301-1640.

Papier, 581 blz., geinterfolieerd met wit papier, waarop soms aantekeningen; 300 mm. x 200 mm.; gekleurde tekeningen; schrift XVIe-XVIIe eeuw, verschillende handen, annotaties in modern schrift in de tekst en op de geinterfolieerde bladen; halfleder, rugtitel goudgestempeld: *Memorieboek der stad Gendt 1301-1640.*

Herkomst : dit hs. behoorde toe aan J.F. Van Horebeke, apotheker op de Burgstraat (Hs. 2477, J.F. DE LAVAL, *Verzameling van echter en andere stukken*, blz. 3, 9, 13 e.a.). Op de geinterfolieerde bladen, tussen 422 en 423, 432 en 433 vindt men de paraaf van J.F. Van Horebeke. Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Hs. 2548 (olim G. 14449). Historie van Ghendt.

Blz. n.g. In linkerbovenhoek twee namen : L. Gage en P. Van Zaecke
Inhoudstafel.

Blz. 1-26 *Van de privilegien ende oude keuren der stadt van Ghendt ende wie de zelve ghegeven hebben.*

Blz. 27-63 *Diversche seggerschepen ende sententien.*

Blz. 64 Blanco.

Blz. 65-349 *Diversche memorabe gheschiedenissen tlandt van Vlaenderen ende de stadt van Ghendt aengaende 863-1586.*

Blz. 350-358 *Tractaet tusschen de Vier Leden ende thooft Collegie van den lande van Waes (1593).*

Blz. 359-366 Blanco.

Blz. 367-370 *Concordat tusschen de pastoors der stadt van Ghendt ende de Jesuiten aengaende de begravinghen.*

Blz. 373-435 *Van de heresie.*

Blz. 435-437 *Loffelijcke attestatie raeckende de defentie deser stede in haere belegheringhe (1 maart 1678).*

Papier, 437 blz.; 315 mm. x 200 mm.; schrift XVIIIe eeuw; volleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld : *Historie van Ghendt.*

Herkomst : Aangekocht door de Universiteitsbibliotheek, in oktober 1897, bij Van der Schelden (drukker-boekhandelaar in de Onderstraat) voor de prijs van 49 Fr 60.

Dit handschrift stemt overeen met Hs. 131, zelfde aantal blz., in beide hss. zijn blz. 359-366 blanco, dezelfde teksten zijn onderlijnd. Is Hs. 2548 een kopie van Hs. 131?

Hs. 2549 (olim G. 10125). DELVAEL, Chronycke, 1612.

Incipit : *Dit naervolghende is memorie in corte, hoe ende in wat manieren de stede van Ghendt gegouverneert ende beleedt is gheweest nopende de wethouders ende de politie der selver stede, ende is ghecollecteert ende vergadert uut eenen auden memoriael sprekende van wat voorder dan van djaer 1212, toebehorende dabdije ende clooster van Ste Pieters, door den abt ende ander heeren gheleent aen mijn patroon, dheer Jacques Delvael, anno 1612 ende ten selven jaere ghecollecteert inde maent septembre. Ter eeren Godts moet wesen.*

Blz. 1-91 Begint met Boudewijn van Vlaenderen (1212). Twee lijsten van schepenen : 1301 en 1540, annotaties 1304-1560.

Papier, 91 blz.; 320 mm. x 200 mm.; 1612; halfleder, rugtitel goudgestempeld : *DELVAEL, Chronycke, 1612.*

Hs. 2550 (olim G. 14440). Oorspronck, Regeringhe ende Adel der stadt van Ghendt. Van der eerste fundatie ende naementl. vanden jaere MCCCJ.

Deel I.

- Blz. n. g. *Sommairen index van desen Boeck.*
- Blz. 1- 2 *Dit naervolghende zijn alle de kercken ende cloosters, godtshuysen die binnen deze stede zijn.*
- Blz. 3- 4 *Quadrainen op t'inhoudt van desen boucke.*
- Blz. 5- 10 *Geschiedenis van Gent vanaf de oudste tijden.*
- Blz. 10- 18 *Hiernaer volgghen sommige naemen uut den auden Testamente ende de consten die zijlieden vonden hebben metgaders ooc zoomeghe oorsprongghen van connijnckrijcken ende stychtynghe van steden.*
- Blz. 19- 22 *Curt verbael uut wat redenen ende bij wat manieren dat die van Gend diveerssche ende veele privilegien vercreghen hebben van graef Baudin van Henegauwe als graef van Vlaenderen.*
- Blz. 22- 26 *Dit naervolghende es de superscriptie van Vlaenderen midts al den hoven ende vassalen diemen in Vlaenderen haudt.*
- Blz. 26- 32 *Intrede van Maximiliaen den kijser binnen Ghendt (1508).*
- Blz. 32- 34 *Over de Sint-Baafsabdij.*
- Blz. 35- 49 *Dit naervolghende zijn de naemen van de hoochbaillius van Ghendt 1071-1700.*
- Blz. 50- 56 *Blanco.*
- Blz. 57- 60 *Vonnissen.*
- Blz. 61- 64 *Blanco.*
- Blz. 65- 72 *Dit naervolghende zijn de onderbaillius der stede van Ghendt 1215-1700.*
- Blz. 73- 78 *Blanco.*
- Blz. 79- 88 *Annotaties 1583-1585.*
- Blz. 89- 90 *Blanco.*
- Blz. 91-102 *Dit naervolghende zijn de ammans van Ghendt 1321-1700.*
- Blz. 103-116 *Blanco.*
- Blz. 117-122 *Hier naer volcht int curte verbael hoe datmen plach in voorleden tijden diveerschelick de stadt van Ghendt te regieren ende de wet te vermaeken by privilegie (uuyt eenen ouden boeck).*
- Blz. 123-124 *Blanco.*
- Blz. 125-529 *Lijsten van schepenen met annotaties 1301-1700.*
- Blz. 530-584 *Index ofte Bladtwijser alphabétique.*

Deel II.

- Blz. n. g. *Oorspronck, Regeringhe ende Adel der stadt van Ghendt, ghecontinueert ende vermeerdert, sedert 1700 tot ende met 1800.*

- Blz. 1- 6 *Voorreden op het eerste ende tweede volum van desen boeck.*
- Blz. 7- 8 Blanco.
- Blz. 9- 10 *Summieren index van dit tweede volum.*
- Blz. 13- 83 *Van de graeven, casteleijns ende burghgraeven van Ghendt.*
- Blz. 83² -128 *Adel ende eerste regeringhe van dien binnen Ghendt.*
- Blz. 129-132 *Vervolgh van de hoogbaillius van Ghendt.*
- Blz. 133-134 *Vervolgh van de onder-baillius.*
- Blz. 137 *Vervolgh van de ammans.*
- Blz. 138-140 Blanco.
- Blz. 141-161 *Noodighe voor-reden nopende de regeringhe ende wet der stadt van Ghendt.*
- Blz. 162-164 Blanco.
- Blz. 165-267 *Vervolgh van de lijst van schepenen en annotaties 1700-1817. De laatste lijst van schepenen is die van 1793.*
- Blz. 268-328 Blanco.
- Blz. 329-345 *Index ofte Bladwijser alphabétique.*

Papier, deel I, 584 blz., deel II, 345 blz. + 64 blz. (blz. 83¹-146¹, ingelast tussen blz. 82 en 83); 310 mm. x 205 mm.; schrift XVIIe-XIXe eeuw; halfleder, rugtitel goudgestempeld: *Memorieboek der stad Gent I-II*. In beide delen van het hs. vindt men veel gekleurde wapenschilden.

Herkomst: In 1629 behoorde het hs. toe aan Gheeraert Schoofs, *woonende an het stadhuis*. In 1630 was het in handen van P. Neringhs ofte L. Noeringhs. Op 29 juni 1735 werd het in een openbare verkoop te Den Haag verkocht. In 1736 werd het aangekocht door L. Van der Vynckt die het hs. bijwerkte tot 1700, daarbij gebruik makend van een hs. dat toebehoorde aan F.F. Stalins, heer van Masthove, schepen van beide de banken. E. Van der Vynckt zette het werk voort tot 1799. Daarna werden in het hs. nog annotaties opgetekend, door een onbekende, tot 1817. Binnen op de omslag, ex-libris van Van der Vynckt, met de kenspreuk *Non Parma palladis una*.

Hs. 2551 (olim G. 6124). *Memorien 1761-1782.*

Blz. 1-97 *Annotaties over de jaren 1761-1782.*

Papier, 97 blz.; 310 mm. x 190 mm.; schrift XVIIIe eeuw; perkamentband.

Herkomst: Dit hs. heeft toebehoord aan een lid van de familie Borluut, op de kaft binnen een soort ex-libris met het wapen van de Borluut's. Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (geen datum bekend).

Lit.: V. FRIS, *Bibl. hist. de Gand*, deel II, p. 85, nr. 374.

Hs. 2552 (olim G. 6123). Memorieboek 1301-1537.

F^o 1r. - 5v. *Item hier naer volgben sommige namen uutē hauden Testamente ende de consten die zij gbevonden hebben, metsgaders oock sommige vanden oorspronghen van conincrijcken ende stichtijngben van steden.*

F^o 6r.-v. Blanco.

F^o 7r.-v. *Item hier naer staen verclaert de XII ghenooten van Vranckrijcke ende hoe die behooren te stane in oordenen.*

F^o 8r. - 9v. *Item dit naervolghende es vande wet van Ghendt ende hoemen die in voorleden tijden dijverschelick vermaect heeft bij prevelegien.*

F^o 10r. - 139 *Dit naervolghende zijn de scepenen van de Keure ende van Gbedeele, die aldereerst gheordonneert waren up onser vrawen avont alf ougst int jaer XIIIe een. Lijsten van schepenen en annotaties 1301-1537.*

Papier, 139 folio's (287 blz.); 290 mm. x 200 mm.; schrift XVIIe eeuw, rood en zwart; volleider, rug goudgestempeld.

Herkomst : In de linker bovenhoek van de binnenzijde van de kaft vindt men de handtekening van H.F. Sersanders dit de Luna. In 1843 werd het hs. aangekocht door Vergauwen op de tweede veiling Delbecq. In 1884 werd het door de Universiteitsbibliotheek aangekocht op de veiling Vergauwen voor de prijs van 35 Fr.

Hs. 2553 (olim G. 6116). Memorieboek der stad Gent 1301-1588.

Moderne kopij van hs. 3813, blz. 1 tot 540. Op de laatste blz., van een andere hand enkele nota's over de jaren 1672-1674, die men ook terugvindt in de uitgave van het *Memorieboek* door P.C. Van der Meersch.

Papier, 294 blz., alleen recto beschreven; 290 mm. x 190 mm.; modern schrift; gekartonneerd, rug percaline waarop de vermelding: Ms. N. 1. Op de omslag een etiket met de vermelding: N° 6 de l'Inv. achat Van Lokeren.

Hs. 2554 (olim G. 6110). Memorieboek van Gent 1301-1667.

F^o 1r. *Prohemium van desen bouck.*

F^o 2r. - 141 Lijsten van schepenen en annotaties 1301 - 1667.

Perkament en papier, folio's 1 - 77, papier folio's 78 - 141; perkament, 265 mm. x 190 mm., papier, 272 mm. x 196 mm.; schrift XIVE tot XVIIe eeuw (al de annotaties zijn in schrift van de XVIe tot XVIIe eeuw); perkamentband.

Herkomst : Behoorde toe aan C. Van der Bruggen de la Douve, na diens dood ging het hs. over aan J. De Saint-Genois. In maart 1879 werd het aangekocht door de Universiteitsbibliotheek bij Vyt.

Lit. : V. FRIS, *Ontleding van drij Vlaamsche kronijken*, in HMGOG., 1899, blz. 153-155.

Dit is het oudste hs., het werd gebruikt door P.C. Van der Meersch, sigel S.G.

Hs. 2555 (olim G. 6102). Geschiedenis van Ghendt 1525-1561

Blz. n.g. *Manuscript van geschiedenissen tot Ghendt in 't jaer 1525 en volgende jaren* (van andere hand : tot 1561).

F° 1r. Incipit : *Item dit vervolghende es dat te Ghendt gheschiet en ghebuert es int jaer XV^cXXV ende achtervolghende noch van jare te jare.*

F° 1r. - 48r. Geen lijsten van schepenen, alleen chronologisch geordende annotaties.

Papier, 48 folio's (96 blz.) ; 298 mm. x 200 mm. ; schrift XVIe eeuw ; halfleder, rugtitel goudgestempeld : *Geschiedenis van Ghendt*.

Herkomst : Binnen op de kaft vindt men de naam I. de Pélichy van Huerne, daaronder 1830 ; boven het manuscript J. van Huerne de Puyenbeke. Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Hs. 2562 (olim G. 6184). Dag-Chronyk van Gent 1538-1589.

Twee verschillende handschriften samen ingebonden en doorlopend genummerd.

I) F° 1r. - 9r. *Cort begryp van eenighe oude gheschiedenissen.*

Enkele inlichtingen over de heiligen Bavo, Livinus, Landulfus, Macharius, niet chronologisch geordend, daarna een relaas over het huwelijk van de graaf van Egmont.

F° 9v.-11v. Blanco.

II) F° 12r.-80r. *Cort begryp van eenighe vreemde geschiedenissen soo binnen als buyten der stede van Ghendt, getrocken uit eenen geloofweerdighen boeck, gheschreven van eenen die deselve meest al ghesien heeft binnen zijn leven. (1538-1590).*

F° 80 r. - 83r. *Hier naer volght tgone ghepassert is in Enghelant int regard van de Coninghinne van Schootland.*

F° 83v. - 98v. *Beclach oft adieu van Imbiese (70 strofen).*

Papier, 98 folio's (196 blz.) ; 205 mm. x 160 mm. ; schrift XVIe-XVIIe eeuw, verschillende handen ; halfleder, goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld : *Dag-Chronyk van Gent 1538-1589.*

Herkomst : Het hs. behoorde toe aan Charles Louis de Berlaere (f° 1r.) en werd gebruikt door B. De Jonghe (Hs. G. 6141, inleiding). Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Hs. 2563 (olim G. 6180). Antiquiteiten der Gheschiedenissen voorghevallen soo in dese XVII Provincien van Nederlandt als principalijk in de stadt van Ghendt 1301-1737.

Blz. n. g. *Antiquiteiten der Gheschiedenissen voorghevallen soo in dese XVII Provincien van Nederlandt als principalijk in de stadt van Ghendt, hoofstadt van Vlaenderen, alsoock eene nette lijstje der schepenen van der Keure ende van de Gbedeele der selver stadt, beginnende van het jaer 1301 tot ende met het jaer 1737 vervolghende.*

Dit naervolghende is gheschreven uijt een oudt versleten boeckxken, op de maniere ende den sin ofte constructie ghelijck int selve gheschreven staet, ende ghelijck men dan in die tijden de vlaemsche taele sprack, met sijne oude retorische ghedichten ende zijne versen in dien tijt bekennt en gheuseert

*Ick behoore Joos van der Stock bekennt
crudenier en meessenier vrij te Ghent.*

Blz. 1-9 *Dit es de superscripsie van Vlaenderen.*

Blz. 6-9 *Dit naervolghende es van der weth van Ghendt, hoemen die in voorleden tijden diverschelijck vermaect heeft bij prevelegien.*

Blz. 9-280 Lijsten van schepenen met annotaties 1301-1630.

Blz. 281-352 *Bij Voeghsel van eenighe aenmerckelijcke saeken die wat verbetert ende int lanck verhaelt worden door ghebreck achter ghelaeten van kennisse (1327-1605).*

Blz. 353-408 Lijsten van schepenen en annotaties 1631-1737.

Papier, 408 blz. ; 201 mm. x 152 mm. ; schrift XVIII eeuw ; volleder, goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld : *Antiquiteiten der Gheschiedenis.*

Herkomst : Op verso van titelblad leest men dat het hs. door P.J. Versturme-Roegiers geschonken werd aan de „*Commission pour la conservation des monumens (sic) et autres objets d'antiquités de la ville de Gand.* Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek in 1885.

Het *oud versleten boeckxken* dat toebehoorde aan Joos van der Stock is het hs. 2337, dat op f° 17r. vermeldt : „*Ic behoore Joos van der Stock, bekennt crudenier ende meessenier vrij te Ghendt*”.

Dit hs. werd gebruikt door P.C. Van der Meersch, sigel K.M.

Hs. 2564 (olim G. 6178). Kroniekje van Gent 1789-1794.

F° 1 Blanco.

F° 2r. - 8v. Enige aantekeningen over gebeurtenissen te Gent van 13 november 1789 (*troebelen hier begonst*) tot 28 juni 1794.

Papier, 8 folio's (16 blz.) ; 190 mm. x 155 mm. ; schrift XVIIIe eeuw ; halfleder (nieuw ingebonden, 1972).

Herkomst : Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Hs. 2646-2646^t. Chronijcke 1500-1685.

I) Blz. 1 - 28 *Chronijcke van de principaelste gheschiedenissen die sedert bet jaer 1500 voorgevallen sijn in dese Nederlanden tot in het jaer 1595.*

II) Blz 1 - 54 *Nieuwe Chronijcke beghinnende van de Regheeringhe van Aertshertogh Albertus 1596 voorgezet tot 1685.*

Papier, 28 + 54 blz. ; 190 mm. x 160 mm. ; 1718, halfleder, rugtitel goudgestempeld : *Chronijcke 1500-1685.*

Hs. 2777. CALLION, Eenige aantekeningen raekende de stad Gent.

F^o 1r.- 3v. Enige niet chronologisch geordende aantekeningen 1738-1785.

F^o 4r.- 9v. Over oude Gentse stadspoorten.

F^o 10r.-15v. Over de afschaffing van de octrooien (1860) en het afbreken der stadspoorten.

Papier, 15 folio's (30 blz.) ; 265 mm. x 185 mm. ; schrift XIXe eeuw ; gekartonneerd, rug percaline, rugtitel goudgestempeld : CALLION, *Aantekeningen Gent.*

Hs. 3289. Memorieboek van Gent 1301-1568

F^o 1r. 165v. *Staen op desen bouck gestelt de dienende schepenen van beide de bancken der stadt Ghendt, tresoriers, ontfangers van de wercken en issuwen. Achter elck jaer staet int cort beschreven alle de merckweirden ende singuliere gevallen, troubelen, justitien etc. binen Ghendt.*

Papier, 165 folio's (330 blz.) ; 285 mm. x 105 mm. ; XVIe eeuw, verschillende handen ; perkamentband, nieuw ingebonden (1976).

Herkomst : Aan de Universiteitsbibliotheek geschonken door prof. H. Van Werveke.

Hs. 3344. *Kroniek van Gent 1569-1579.*

F° 1r. - 46v. Annotaties over de jaren 1569-1579.

Papier, 46 folio's (92 blz.); 320 mm. x 215 mm.; schrift XVIIe eeuw; halfleder, rugtitel goudgestempeld: *Kroniek van Gent*. Nieuw ingebonden (1976).

Hs. 3646. Chr. VAN HUERNE, *Gentse kroniek 1576-1589.*

F° 1r. *Gendsche aude gebeurtenissen waer onder sommige van andere Nederlandsche gewesten, beginnende van den 22. 7^{ber} 1576 tot en met 1589, seer curieus, eijgenhandig geschreven door joncker Christoffel van Huerne, fil^s Augustini, doctor van Roomen in de Rechten, woonende tot Ghendt, aldaer geboren 7 mei 1550 - gestorven 24 jan. 1629.*

Voor memorie en gedachtenisse van onsen weerden voorsaet hebbe geheel dit manuscript herstelt en geheel gevonden van de date hier boven, om in ons familie bewaert te worden. J. Van Huerne de Puyenbeke.

F° 2r. *Wapen van joncker Jan van Hembyse, die getrauwet geweest heeft in tweede huijwelijk met Mej. Anna van Huerne, filia joncker Augustijn, suster van joncker Christoffel.*

Van desen edelen heer Hembyse word in dit boek verhandelt.

F° 3r. - 122 Annotaties 1579-1589.

Papier, 122 folio's (244 blz.); 340 mm. x 220 mm.; XVIIe eeuw; gekartonneerd, rug perkament.

Herkomst: Binnen op de kaft leest men: *Josepho baroni de Pelichy filiolo meo charissimo Josephus van Huerne opus hoc dd. a^o 1814.* Door de Universiteitsbibliotheek aangekocht in de Galerie Garnier te Brugge, ex bibliotheca baron Charles Gillès de Pélichy, in 1972, voor de som van 100.000 Fr.

Hs. 3696. *Beleg van Gendt - Gendsche Kronijk 1538-1662.*

Blz. n.g. *Cronycque relaterende*

In den eersten het Belegb der Stede van Ghendt van drij Coninghen. Ten tweeden de sententie van Keyser Carel jegbens die van Ghendt, int jaer 1540.

Ten derden de troubelen inden Geusen tijt tsedert tvoornoemde jaer 1540 ende daer vooren.

Ten lesten diversche criminele sententien, ende eenighe notabel gheschiedenissen seer curieus om lesen, ghetrocken uutten incorrecten ende verbeteret.

Op een blad in-folio ingelast *Aentekening over den inhoud van dit bs.* door J.F. De Laval, Gent 22 mei 1833.

- F^o 1r. - 11v. *Dit naervolghende is het belech van drij coninghen*, gedrukt door Baudewijn Manilius, Gent, z.d.
(F. VANDERHAEGHEN, *Bibliographie gantoise*, deel II, Gent 1860, blz. 176, nr. 1314).
- F^o 11v. - 13r. *Dit sijn eenighe secreten des coninckx van Spaignen Philips den tweeden achterghelaeten aen sijnen sone Philips den derden.*
- F^o 13r. - 33r. Gentse opstand 1539-1540. Sententie van keizer Karel tegen de Gentenaars.
- F^o 34r. - 198r. Kronijk 1538-1662, in de tekst verschillende criminele sententien.

Papier, 198 folio's (396 blz.), verschillende folio's blanco ; 325 mm. x 210 mm.; schrift XVIIe eeuw ; gekartonneerd, rug perkament, rugtitel : *Beleg van Ghendt, Gensche kronijk 1538-1660, Criminele sententien.*

Herkomst : Van Rijksarchief Gent, Fonds IIIe Varia - 350, naar Universiteitsbibliotheek in 1975.

Lit.: J. DE SAINT-GENOIS, *Notices*, blz. 2-3, nr. 1.

Hs. 3773. J.B. DOBERCOURT, *Copie gheschreven uyt sekeren ouden boeck, behelsende den oorspronck van Nederlandt ende ghedenckweerdighe gheschiedenissen voorghefallen in Vlaenderen ende Brabant en andere plaetsen ende aldermeest binnen Ghendt tot den jaere 1607.*

Blz. 1 - 247 *Copie uyt oude boeck gheschreven 1563 of misschien noch vroeger tot het jaer 1607. Oorspronck van Nederlant ende ghedenckweerdighe gheschiedenissen voorgefallen in Vlaenderen, ende Brabant en andere plaetsen ende aldermeest binnen Ghendt, tot den jaere 1607.*

Blz. 248 Blanco.

Blz. 249 - 261 Drie prophetien, o.a. van de koningin van Saba.

Blz. 261 Onder de tekst leest men *Job. Bapt. Dobercourt, augustijn, Gent, 1733.*

Blz. 262 - 272 *Ghedenckwerdighe gheschiedenissen.*

Blz. 273 - 399 *Criminele sententien.*

Blz. 400 - 432 Blanco.

Blz. 433 - 466 Over belegeringen van steden, veldslagen enz.

Blz. 467 - 470 *Bijvoeghsel getrocken uyt den jaerboeck binnen Brugghe ghedruckt ten jaere 1733.*

Blz. n.g. *Aenwijser van eenighe criminele sententien.*

Papier, 470 blz.; 205 mm. x 130 mm.; 1733 ; volleder, rug goudgestempeld, rugtitel onleesbaar.

Herkomst : Behoorde toe aan Delbecq, zie Hs. 6182, blz. 273 beneden. Van Rijksarchief Gent, Fonds Varia III, 255, naar Universiteitsbibliotheek in 1975.

Lit. : J. DE SAINT-GENOIS, *Notices*, blz. 15, nr. 34.

Hs. 3792. Chronyke van Gendt 1301-1572.

F^o 1r. - 7r. Wereldgeschiedenis.

F^o 7v - 8v. *Dit naervolghende es de superscriptie van Vlaenderen midts al den hoven ende vassalen diemen in Vlaenderen haudt.*

F^o 9r. - 10r. *Dit es tseggenschip van den geschille tusschen der stede van Ghendt ter eendere ende der stede van Curterycke ter ander zijde* (15 april 1372).

F^o 10v. - 11v. *Dit naervolghende es vander wet van Ghendt ende hoemen in vorleden tijden diverschelijc de stede ghereghiert heeft bij privilegien.*

F^o 12r. - 269v. Lijsten van schepenen met annotaties 1301-1572.

Papier, 269 folio's (538 blz.); 280 mm. x 190 mm.; schrift XVIIe eeuw, verschillende handen; 8 tekeningen; tot 1562 zijn de titels in het rood geschreven, daarna in het zwart, vanaf 1567 opnieuw in het rood; volleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: *Geschreven chronycke van Gendt.*

Herkomst: Volgens J. De Saint-Genois behoorde dit hs. naar alle waarschijnlijkheid tot de vroegere bibliotheek van de St.-Pietersabdij. Van Rijksarchief Gent, Fonds Varia Gent nr. 10, naar Universiteitsbibliotheek in 1975.

Lit.: J. DE SAINT-GENOIS, *Notices*, blz. 12, nr. 19.

Hs. 3801. Chronijke van Gent 1301-1537.

Blz. 1 - 36 *Chronijke van Gent van 1301-1537.*

Uittreksel uit een hs. dat toebehoorde aan J.B. Delbecq te Gent, dit is hs. 2552.

De Chronijke van Gent is een lijst van schepenen met annotaties.

Blz. 1 - 181 *Reflectien op de costumen van Gent, 1799.*

Papier, 36 + 181 blz.; 248 mm. x 185 mm.; schrift XIXe eeuw; half leder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: *Chronyke en Costumen van Gent.*

Herkomst: Van Rijksarchief Gent, Fonds Varia Gent nr. 13, naar Universiteitsbibliotheek in 1975.

Lit. J. DE SAINT-GENOIS, *Notices*, blz. 295, nr. 76.

Dit hs. werd gebruikt door P.C. Van der Meersch, sigel Pr. Ar.A.

Hs. 3813. Bouch van Memorien der Stadt Gendt 1301-1678.

Blz. 1 - 5 *Dit naervolghende es memorie int corté hoe ende in wat manieren de stede van Gendt ghegouverneert ende beleedt es gheweest nopende de wethouders ende der polesie der selver stede.*

Blz. 7 - 439 Lijsten van schepenen zonder annotaties 1301-1554.

Blz. 439 - 441 Lijsten van schepenen en annotaties 1554-1556 (andere hand).

Blz. 441 - 540 Lijsten van schepenen en annotaties 1556-1588 (andere hand).

Blz. 540 - 583 Kronijk in het latijn door de gentenaar Andreas Van Heule, monnik en bibliothecaris van de St.-Pietersabdij (1672-1678).

Papier, 583 blz., 570-580 blanco ; 285 mm. x 205 mm.; schrift XVIe en XVIIe eeuw, verschillende handen ; perkament, rugtitel : *Bouch van Memorien der Stadt Gendt.*

Herkomst : Dit hs. behoorde toe aan de St.-Pietersabdij. Van Rijksarchief Gent, Fonds Gent, nr. 7, naar Universiteitsbibliotheek in 1975.

Lit.: J. DE SAINT-GENOIS, *Notices*, blz. 5-6, nr. 5.

Dit handschrift werd uitgegeven door P.C. Van der Meersch, *Memorieboek der stad Ghendt*, Gent, 1852-1861.

Hs. 3814. Boeck der gheschiedenissen binnen Ghendt ende andere quartieren, anno 1538-1590.

F° 1r. - 3v. Schaarse annotaties over de jaren 1538-1565.

F° 4r. - 53v. *Beginsel van de wonderlijcke geschiedenissen beginnende van den jaere 1566 al geschiet binnen Ghendt en elders (1566-1590).*

Papier, 53 folio's (106 blz.); 320 mm. x 205 mm.; schrift XVIIe eeuw ; perkamentband, rugtitel : *Revolutien in Ghendt etc. 1566 etc.*

Herkomst : Van Rijksarchief Gent, Fonds Gent, nr. 8, naar Universiteitsbibliotheek in 1975.

Lit.: J. DE SAINT-GENOIS, *Notices*, blz. 8-9, nr. 10.

Hs. 3815. Gebeurtenissen van Gent 1554-1743.

F° 1r. - 122v. Annotaties over aanstellingen van ambtenaren, ontvangst van personaliteiten, enz. Geen lijsten van schepenen, zeer weinig inlichtingen betreffende de XVIe eeuw, een folio voor de periode 1554-1581.

(33) GENTSE KRONIEKEN EN MEMORIEBOEKEN IN DE U.B. GENT 47

Papier, 122 folio's (244 blz.); 310 mm. x 190 mm. (f° 1 - 109), 305 mm. x 185 mm. (f° 110 - 122); schrift XVIIIe eeuw; halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: *Gebeurtenissen van Gent 1554-1743*.

Herkomst: *Acheté vente Rottier*. Van Rijksarchief Gent, Fonds Gent, nr. 9, naar Universiteitsbibliotheek in 1975.

Lit.: J. DE SAINT-GENOIS, *Notices*, blz. 10, nr. 13.

Hs. 3816. Supplément à la Recherche des antiquités et noblesse de Flandre par Ph. DE L'ESPINOY.

Blz. 1 - 114 Lijsten van schepenen 1631-1759, daarna nog enkele lijsten tot 1783.

Geen annotaties, slechts de vervangingen van schepenen worden vermeld.

Papier, 144 blz.; 300 mm. x 185 mm.; schrift XVIIIe eeuw, verschillende handen; volleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: *Schepen van de Keure*.

Herkomst: Op het schutblad vindt men een ex-libris met het wapen van het geslacht della Faille d'Assenede. Op blz. 1 boven, Dellefaille d'Assenede. Van Rijksarchief Gent, Fonds Gent, nr. 11 naar Universiteitsbibliotheek in 1975.

Lit.: J. DE SAINT-GENOIS, *Notices*, blz. 16, nr. 35.

Hs. 3860. Dag-chronycke van Vlaenderen 1287-1570.

F° 1 - 90 Fragmenten van een *Kroniek van Vlaenderen* en een *Memorieboek van Gent*. Begint met een aantekening over het jaar 1287, onmiddellijk daarop volgen annotaties vanaf het jaar 1302. De annotaties voor de jaren 1458-1465 werden tweemaal door verschillende handen opgetekend (folio's 28-34 en 35-42). Geen annotaties voor de jaren 1465-1475 en 1476-1539. Tussen f° 66v en 67r. is er blijkbaar een hiaat. Sommige folio's zijn op een verkeerde plaats ingebonden. Er zijn slechts schepenlijsten voor de jaren 1540-1570.

Papier, 90 folio's (180 blz.); 300 mm. x 210 mm.; schrift XVIe eeuw, verschillende handen, halfleder, rug beschadigd.

Herkomst: Van Rijksarchief Gent, Fonds Olim Gent, Varia III, 289, naar Universiteitsbibliotheek in 1975.

Lit.: J. DE SAINT-GENOIS, *Notices*, blz. 288-289, nr. 64.

II - FONDS GANDAVENSIA

Hs. G. 28. C. en Ph. VAN CAMPENE, Dagboek 1566-1571 (n.st. 1572).

Blz. n.g. *Desen bouck sal mencioen maecken van zomeghe gheschiedenesen binnen deser steede van Ghendt ende daer omtrent ghebeurt.*

Epistola. Brief van C. VAN CAMPENE aan zijn broeder Philips.

F° 1r. - 41r. Eigenhandig geschreven dagboek van C. VAN CAMPENE.

F° 41r. *An den leser*, door Ph. VAN CAMPENE.

F° 41v. - 154v. Vervolg van het dagboek door Ph. VAN CAMPENE (12 september 1567 tot 5 april 1571 (n.st. 1572).

Papier, 154 folio's (308 blz.); 292 mm. x 200 mm.; schrift XVIIe eeuw; perkamentband.

Uitgegeven door F. DE POTTER : *Dagboek van Cornelis en Philips VAN CAMPENE*, Gent, 1870.

Herkomst : Dit hs. behoorde toe aan Clais de Meyere die het kocht op 29 oktober 1595. Op de eerste niet genummerde blz. vindt men de naam Charles de Gruutheere. In de XIXe eeuw maakte het deel uit van het archief van de markies van Rode. Op 10 maart 1902 aan de Universiteitsbibliotheek geschonken door F. Vanderhaeghen.

Hs. G. 6074. F.X. VAN QUICKENBORNE, Beschrijvinge van het merckweerdigste dat voorgevallen is binnen en omtrent Gend.

Merkwaardige gebeurtenissen te Gent van 27 april 1787 tot 15 januari 1808.

Papier, 154 niet genummerde blz.; 330 mm. x 200 mm.; modern schrift; halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld : *Merkweerdige voorvallen binnen Gend. 1787-1808.*

Herkomst : Dit hs. behoorde toe aan de zuster van de schrijver. Aangekocht voor het Stadsarchief, naar Universiteitsbibliotheek in 1885.

Lit.: V. FRIS, *Bibl. hist. de Gand*, deel II, blz. 86, nr. 377.

Hs. G. 6084. Antiquiteyten van Gent 1372 tot 1566.

Moderne kopie van uittreksels uit Hs. 2547 met nabootsing van tekeningen uit dit handschrift.

Papier, 29 folio's (58 blz.); 320 mm. x 200 mm.; schrift XIXe eeuw ; gekartonneerd, rug percaline, rugtitel goudgestempeld : *Antiquiteyten van Gent 1372 tot 1566.*

Herkomst : Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek in 1885.

Hs. G. 6109. Gend poorters 1536-1586.

Blz. n.g. Lijst van poorters *na 'tjaer 1540 in den raedt van Ghendt gecosen.*
Lijsten van schepenen met enkele annotaties 1536-1587.

De namen van de schepenen van 1584, 1585 en 1586 zijn niet ingeschreven.

Papier, 32 blz.; 310 mm. x 205 mm.; schrift XVIe eeuw ; gekartonneerd, rug percaline, rugtitel goudgestempeld : Gend Poorters 1536-1586 (moet zijn 1587).

Herkomst : Door de Universiteitsbibliotheek aangekocht bij Vyt, in maart 1892, voor de prijs van 2 Fr 30.

Hs. G. 6141. B. DE JONGHE, Ghendtsche geschiedenissen by forme van maendregister 1566-1585.

Dit is het eerste autografisch handschrift van B. De Jonghe. De tien eerste blz. ontbreken maar werden aangevuld door de letterlijke kopie uit hs. 522.

Papier, 265 blz.; 240 mm. x 180 mm.; schrift XVIIIe eeuw ; halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld : *P. DE JONGHE, Manuscrit.*

Herkomst : L. De Bast vond het hs. in een winkel waar het als inpakpapier diende. Hij schonk het aan Heye-Schoutheer (4 april 1827), deze gaf het aan Parmentier (22 sept. 1832). In 1838 werd het door Pr. Van Duyse aangekocht voor het Stadsarchief. Het kwam in de Universiteitsbibliotheek op 19 december 1885.

Hs. G. 6142. J.L. DE ROOThAESE, Begin der Gendsche gheschiedenissen van 1536 tot 1542.

Gebeurtenissen te Gent van 1536 tot 1542, met lijsten van schepenen.

Papier, 262 blz. (niet genummerd) ; 242 mm. x 180 mm.; modern geschrift ; halfleder, rug goudgestempeld : *ROOThAESE, Gentsche geschiedenis 1536-1542.*

Herkomst : Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Hs. G. 6175. Voorvallen te Gent.

Allerlei annotaties, in het Nederlands en in het Frans, niet chronologisch geordend (920-1793), uit gedrukte en ongedrukte werken.

In dit hs. vindt men ook een gedrukte brochure : P. VAN DUYSE, *Boekbespreking. Wat een boek met twee-en-twintig platen in groot folio eertijds kostte.* (22 blz.).

Papier, 174 blz. (niet genummerd), 192 mm. x 165 mm. ; schrift XIXe eeuw ; half-leder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld (niet meer leesbaar).

Herkomst : Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885). Op de kaft binnen handtekening van P. J. Goetgebuër.

Hs. G. 6182. J.B. DOBERCOURT, Oorsprongh van Nederlandt ende ghedenckweirdighe geschiedenissen voorgevallen in Vlaenderen, ende Brabandt, ende andere plaetsen ende aldermeest binnen Ghendt tot den jaere 1607 met noch eenighe bijvoeghsels.

Blz. 1-268. Zelfde inhoud als Hs. 3773, blz. 1-261, in beide hsss. zijn de titels in het rood geschreven, ook het schrift is zeer gelijkend.

Blz. 269-409. *Bijvoegsels* verschillend in Hs. 3773 en 6182. In dit laatste blz. 344-375 : *Eenighe geschiedenissen binnen Gent van het jaer 1640 tot 1737.*

Papier, 409 blz.; 184 mm x 120 mm.; 1738 ; volleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld (niet meer leesbaar).

Herkomst : Geschreven door Fr. J. B. Dobercourt in 1738. Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Hs. G. 6183. J. BILLET, Cronycke van Ghendt 1524-1580.

Blz. n.g. *Curieuse anotacien deser stede van Ghendt angaende ofte dijnckweerdighe gheschiedenissen binnen der selver geschiedt, ofte ten minsten in dese onse provincije van Vlaenderen, door mij Justo Billet allenskens vergaert in de lecture van diversche boecken, door goede autheurs ghemact. Begonst in den teghenwoordighen jaere des Heeren 1660.*

An den leser.

Alfabetische inhoudstafel.

F° 1r. - 165v. *Sommighe curieuse saecken gheschiet binnen der stede van Ghendt.*

Niet chronologisch geordende compilatie.

Papier, 165 folio's (330 blz.); 205 mm. x 155 mm.; schrift XVIIe eeuw; gekartonneerd, rugtitel goudgestempeld: J. BILLET, *Chronyck der beroerten van Ghendt 1524-1580*.

Herkomst: Dit hs. behoorde toe aan Joannes Moerman. Aangekocht voor het Stadsarchief in 1843, naar Universiteitsbibliotheek in 1885.

Lit.: E. DE BUSSCHER, *Juste Billet, chroniqueur gantois*, Gent, 1873, blz. 54-55.

Hs. G. 6185. J. BILLET, *Cronycke van Ghendt 1578-1600*.

Blz. n.g. *Vervolgbinghe van de Gbedencweerdighe saecken, bij memorie ghestelt, gevonden door ons voorouders in Trouble Tijden, doen de ghemeenten door quaeden raet opstonden teghen haerlieder Overbeidt*.
Alfabetisch register.

F^o 1r. - 94v. Annotaties over de jaren 1578-1599.

Blz. n.g. Annotaties over het jaar 1600.

Papier, 94 folio's (188 blz.); 205 mm. x 160 mm.; schrift XVIIe eeuw; perkamentband, rugtitel: *Cronycke van Ghendt 1578 - 1600*.

Herkomst: Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Lit.: E. DE BUSSCHER, *Juste Billet, chroniqueur gantois*, Gent, 1873, blz. 55-56.

Hs. G. 6186. *Chronijck van Ghendt 1566-1585*.

Blz. n.g. *Opstant ende revolten van de Stadt van Ghendt gbeduerende den tijt van 18 jaeren, begonst alf augustus 1566 ende gheeijsdicht september 1584, wesende allen den teijt dat de beeltstomerije alhier heeft commen te dueren in dese stadt en wanneer wij 1584 van die sijn verlost gheworden door de inneminghe van dese stadt door Alexander Farnesius*.

Dach-register van alle het gonne. gedenckweerdigh voorgbevalen is binnen de stadt Ghendt, tsedert den 15en julij 1566 tot den 15en junij 1585, onderhouden bij Mre Philips de Kempnaere, advocaet van den Rade in Vlaenderen, overgheset uijt het latijn door H^{re} ende Mre Joannes Petrus van Male, pastor van Bovekercke uijt het origineel, ghecopieert door Z.I.V.V.P.A.R.A. (is dit Zeger Ignaas Van de Vivere?).

Brief van Van Male aan Martinus Steijaert, 15 oktober 1722.

F^a 1r. *Voor-rede van den vertaelder*.

F^o 1v. *Vertaelde voor-rede van Mr Philippus Campenius*.

F^o 2r. - 82v. *Kroniek van 15 juli 1566 tot 27 juni 1585*.

Papier, 82 folio's (164 blz.); 205 mm. x 155 mm.; schrift XVIIe eeuw; halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: *Chronijck van Ghendt 1566-84.*

Herkomst: Van Stadsarchief naar Universiteitsbibliotheek (1885).

Hs. G. 10982. Kronijke van Gent 1813-1820.

I) Blz. n.g. *Dag-aentekening of Kronijke van het voorgevallen binnen de stad Gend, te beginnen van den 29 januarij 1813 tot in de maend augusti 1815.* Verzamelaar en aantekenaar Fr. HEYE-SCHOUTHEER, kopie door J.F. DE LAVAL, met *kleyne aentekeningen.*

Blz. 1 - 160 *Annotations en forme de journal de ce qui est arrivé dans la vile de Gand, depuis le 29 janvier 1813 jusqu'au mois d'août 1815.*

Van 29 jan. 1813 tot 11 dec. 1813 in het Frans, van 18 dec. 1813 tot aug. 1815 in het Nederlands.

Blz. 161-167 *Memorie der Negen syndics der stad Brussel.*

II) Blz. n.g. J. F. DE LAVAL, *Kronijke van het voorgevallene binnen de stad van Gend en omstreeks, zoo onder het wereldlijk als geestelijk, sedert den 1en november 1813 tot den 24en maerte 1820.*

Voorberigt door J. F. DE LAVAL.

Blz. 1-275 *Aantekeningen 1813-1820, geschreven in 1831.*

Blz. 276-345 *Bijlagen.*

Papier, 167 + 345 blz. (samen ingebonden); 210 mm. x 165 mm.; schrift XIXe eeuw, halfleder (modern, 1976), rugtitel goudgestempeld: *Kronijke van Gent.*

Hs. G. 11531. Chr. VAN HUERNE, Gendsche Geschiedenissen 1576-1588.

Blz. n.g. *Copie, nagevolgd naer eene eerste copie van Mr. D.F.X. Goethals-Vercruysse, door J. F. De Laval, waer aen is bijgevoegd een Tafel; als ook eenige aentekeningen, tot gemak des lezers.*

Voorreden.

Blz. 1-171 *Gendsche Geschiedenissen 22 september 1576 - 24 december 1588, aengetekend door Mr. Christophorus Van Huerne.*

172-175 *Aentekeningen door J. F. De Laval.*

Blz. n.g. *Tafel des Inhouds.*

Papier, 175 blz.; 290 mm. x 215 mm.; schrift XIXe eeuw; halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: C. VAN HUERNE, *Gendse Geschiedenissen 1576-1588.*

Het origineel aangekocht door de Universiteitsbibliotheek is Hs. 3646.

Hs. G. 11532-11532^{ss}. J.F. DE LAVAL, Bewijsstukken vermeld in den korten inhoud der Nederlandsche Geschiedenissen van 1496 tot 1794; en Dag-Register van Phil. de Kempenaere; in overeenkomst gebragt met alle de handschriften en drukken van P. De Jonghe.

Blz. n.g. *Tafel der Bewijsstukks.*

Blz. 1-199 Kopieën van documenten met aantekeningen van J.F. De Laval.
G. 11532^s - 11532^{ss}

Eenendertig gedrukte stukken van uiteenlopende aard (manifesten, proclamaties, liederen enz.).

Papier, 199 blz.; 290 mm. x 210 mm.; schrift XIXe eeuw; halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: *Bewijsstukken tot Kempenaere.*

Hs. G. 11533. J.F. DE LAVAL, Korten inhoud der Nederlandsche Geschiedenissen van 1496 tot 1794.

Blz. Ir. *Korten inhoud der Nederlandsche Geschiedenissen van 1496 tot 1794; getrokken uyt de geloofbaerste en beste schrijvers: verrijkt met vele curieuze en weinig gekende historische aenteekeningen; dienende tot Inleiding en Uytbreiding tot den Dag-Register van den Heer Philippus de Kempenaere. Alles bijeen vergaderd door Jan-Francis De Laval, geboren gentenaar. 31 January 1814.*

Blz. IIIr. *Voorwoord aen de lezer.*

Blz. V - CCXII Chronologische vermelding van feiten uit de geschiedenis van 1496 tot 1794.

Blz. CCXIII - CCXVIII *Tafel van den besondersten inhoud.*

Blz. CCXIX - CCXX. *Plaeten in dit boekdeel te vinden.*

Papier, 220 blz.; 290 mm. x 210 mm.; schrift XIXe eeuw; halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: *Nederlandsche Geschiedenissen.*

Hs. G. 11534. Dag-Register van Philippus de Kempenaere 1566-1585.

Dag-register van al hetgeen gedenkweerdig voorgevallen is binnen de stad Gend, sedert den 15en julij 1566 tot 15 junij 1585, onderhouden bij Mr Philippus de Kempenaere, advocaet van den Raede in Vlaenderen; overgezet uyt het Latijn door heer ende meester Joannes Petrus Van Male, pastor van Bovekercke: In overeenkomst gebragt met de Gendsche Geschiedenissen door Pater Bernardus de Jonghe, eerst gedrukt in 1746; den tweeden druk in 1756, vermeerderd door Mr Roothaese, pastor, en den derden druk in 1781 vermeerderd door Pater Leonard, discals te Gend, alsmede opnieuws vermeerderd met veele op dit voorwerp onbekende historische geschiedenissen en andere; oordeelkundige aanmerkingen, egte stuks en printen door J.F. De Laval. Twee delen: Deel I, 1566-1577; deel II, 1578-1585.

Papier, deel I, XXVIII - 366 blz., deel II, 438 blz.; deel I, 295 mm. x 210 mm., deel II, 290 mm. x 210 mm.; deel I, halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: *Kempenaere Dagregister 1566-1577*, deel II, halfleder, rug ontbreekt.

Hs. G. 12019. J. BILLET, *De Cleene ofte Corte Chronycke 414-1564.*

Kopie door J.F. De Laval.

Deel I. *De Cleene ofte Corte Chronycke van d'Heer Justo Billet.*

Blz. III - IV *Berigt van den copist dezès boeks.*

Bl. V - VI *Lof ter eeren van de stadt Ghendt.*

Blz. VII - XII *Aen den Leser.*

Blz. XIII - XVI *Opdracht.*

Blz. 1 - 146 *Cleyne ofte Corte Cronycke 414-1499.*

Deel II. *De Cleene ofte Corte Chronycke van d'Heer Justo Billet.*

Blz. III - IV *Aen den Leser.*

Blz. V *Forestiers van Vlaenderen (630-829).*

Blz. VI - XIV *Graven van Vlaenderen.*

Blz. 15 - 171 *Cleene ofte Corte Cronycke 1500-1564.*

Papier, deel I, XVI - 146 blz., deel II, 171 blz.; 220 mm. x 135 mm.; schrift XIXe eeuw; halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld: *Justos Billets Kronyke van 414 tot 1564.*

Lit.: E. DE BUSSCHER, *Juste Billet, chroniqueur gantois*, Gent, 1873, blz. 64 - 74.

J.F. De Laval heeft de tekst van de twee eerste delen van het hs. van J. Billet niet integraal afgeschreven.

Hs. G. 12124. *Gebeurtenissen te Gent 1780-1792.*

F^o 1r. - 21. *Journal d'évènements arrivés en Flandre et surtout dans la ville de Gand, depuis l'année 1780.*

Veel annotaties over geboorten, huwelijken en sterfgevallen in voorname Gentse families.

Een stuk papier geplakt op de keerzijde van een niet genummerde folio, tegenover f° 1r., vermeldt: *Dagboek van graaf Pieter Emmanuel d'Hane (1780-1786), voortgezet door zijn zoon, graaf d'Hane-Steenbuijse (1786-1792).*

Papier, 21 folio's (42 blz.); 315 mm. x 205 mm.; schrift XVIIIe eeuw (twee schrijvers); gekartonneerd, rug percaline, rugtitel goudgestempeld: *Chronique Gand 1780-1792.*

Hs. G. 13126. *Chronyke*.

Blz. 1-10 *Chronycke van 1601 tot 1700*.

Blz. 10-26 *Chronycke van 1701 tot 1774*.

Blz. 26-58 *Chronycke van 1775 tot 1793*.

Blz. 59-76 *Chronycke van 1794 tot 1800*.

Zeer weinig annotaties, niet altijd chronologisch geordend.

Papier, 76 blz.; 160 mm. x 100 mm.; modern schrift; gekartonneerd, rug percaline, rugtitel goudgestempeld: *Chronyke*.

Hs. G. 13458. *Memorieboek van Ghendt*.

Blz. n.g. Incipit: *Van onse eerste voorsaten ofte anders die dese landen quamen bewoonen*.

Dit hs. stemt letterlijk overeen met hs. 531, blz. 23 tot 459. Op de ontbrekende blz. vindt men in hs. 531 „*De prophesye van den Smet van Huusen*”. Van een andere hand in hs. 13458:

Blz. 413-422 *Hier begint die profesie van doctor Agat...* (niet meer leesbaar)

Hier begint de profesie van Alontrifant.

Hier begint de profesie van propheet Methodius.

Papier, 422 blz.; 320 mm. x 205 mm.; schrift XVIIe eeuw, verschillende handen; halfleder, rugtitel goudgestempeld: *Memorieboek Ghendt*.

Herkomst: Door de Universiteitsbibliotheek aangekocht bij Vyt in januari 1894, voor de prijs van 52 Fr 90.

Dezelfde tekst als in dit hs. vindt men ook in Hs. 3773, blz. 1-261 en G. 6182, blz. 1-268.

Hs. G. 14248. E. en H. CALLION, *Gentsche Kronyke*.

Deel I. *Chronijcke der Beroerten van Ghendt 1525 - 1549*.

In deze compilatie vindt men o.a.:

F° IXr. - XIXr. Alfabetische inhoudstafel.

Blz. 1 - 14 *Noticyen raeckende de gheboorte van onsen doorluchtigen Keyser Carlo den vijfdten*.

Blz. 17 - 181 *Sommighe curieuse saecken gheschiet binnen der Stede van Ghendt 1525-1540*.

Blz. 183 - 224 Eedformules van pensionarissen en andere ambtenaren.

- Blz. 229 - 329 *Ander noticye raeckende deser materie van de oproerichyeyt ende reforme van deser stede van Ghendt bevonden in een ms. van eenen anderen schrijver 1540 - 1549.*
Blz. 342 - 349 *Bijlagen.*

Deel II. *Gentsche Kronyke.*

Blz. n.g. *Letterlijke extracten uytgeschreven door Henry CALLION ten jaeren 1845. Uyt den Polytye Boeck waerinne staen alle de memorijen ende besoignen die daeghelicx ons Politymeesters sijn voorgevallen, onderhouden door mij Justo Billet. Beginnende 22 augusto int jaer ons Heeren 1658. (733 blz.).*

Over het beleg van Dendermonde (1667). (14 blz.)

Alfabetische tafel. (29 blz.)

Inventaris ofte sonderlinghe register, begriypende alle de principaelste materien van den vijfdien Pollicieboeck. (4 blz.)

Deel III. E. CALLION, *Gentsche Kronyke.* Januari 1780 - november 1789 (244 folio's).

Deel IV. *Gentsche Kronyke.* (1787-1792)

F^o 1 - 223 *Gentsche Kronyke opgesteld door F.X. VAN QUICKENBORNE 1787-1807. Beschrijving van het maerkweerdigste dat voorgevallen is binnen en ontrent Gend. Beginnende met het jaer 1787, opgesteld door dbeer F.X. VAN QUICKENBORNE. Het is ons gelukt de zelve merkelyk te vermeerderen.*

Deel V. *Gentsche Kronyke.* (1793-1796).

F^o 1 - 298 Vervolg van de *Gentsche Kronyke* opgesteld door F.X. VAN QUICKENBORNE en vermeerderd door E. CALLION.

Deel VI. *Gentsche Kronyke.* (1796-1801)

F^o 1 - 247 Vervolg van de *Gentsche Kronyke* opgesteld door F.X. VAN QUICKENBORNE en vermeerderd door E. CALLION.

Deel VII. *Gentsche Kronyke.* (1801-1808).

F^o 1 - 266 Vervolg van de *Gentsche Kronyke* opgesteld door F.X. VAN QUICKENBORNE en vermeerderd door E. CALLION .
De *Kronyke* van VAN QUICKENBORNE eindigt op 15 januari 1800. De *Kroniek* werd voortgezet door E. CALLION.

Deel VIII. E. CALLION, *Gentsche Kronyke.* (1809-1814). (331 folio's).

Deel IX. E. CALLION, *Gentsche Kronyke.* (1815-1817). (142 folio's).

Deel X. E. CALLION, *Gentsche Kronyke.* (1822-1831). (457 folio's).

Deel XI. E. CALLION, *Gentsche Kronyke.* (1832-1835). F^o 458-1037).

11 volumina ; 265 mm. x 185 mm.; modern schrift ; halfleder, rug goudgestempeld, rugtitel goudgestempeld : *Gentsche Kronyke*. Talrijke merkwaardige illustraties, tekeningen en gedrukte stukken.

Hs. G. 19623. *Memorieboek van Gent 1539-1567.*

Blz. n.g. Lijsten van schepenen met annotaties, 28 september 1539 - 3 september 1567.

Papier, 108 blz.; 320 mm. x 190 mm.; modern schrift ; gekartonneerd, rugtitel : *Gand Ms. XVIIe s.*

Hs. G. 19834. *Kronyke van Gend 1559-1787.*

Deel I.

Blz. n.g. *Twee sermoenen op de sotheit des werelts.*

Eenige raetsels.

Lijst der bisschoppen van Gent.

Blz. n.g. *Cronyke van het principaelste dat er voorgevallen is binnen Gend, te beginnen met het jaer 1770, met een byvoegsel van het jaer 1559, ende wat in de kercke van S. Bavo is voorgevallen sedert desen tijdt.*

Kroniek 1770-1774.

Deel II.

Blz. n.g. Vervolg van de Kroniek 1775-1787.

Papier, deel I, 229 blz., deel II, 246 blz.; 90 mm. x 60 mm.; modern schrift ; halfleder, rugtitel goudgestempeld : *Kronyke van Gend en ander dingen.*

Herkomst : Binnen op de kaft vindt men een ex-libris van Anselmi Van Den Bogaerde. Aangekocht op de veiling van de bibliotheek van J.B. Delbecq, in 1840 (*Catalogue vente des livres*, blz. 99, nr. 84), door Vanderhaeghen voor de prijs van 7 Fr.

CONCORDANTIE

<i>Oud Nr.</i>	<i>Nieuw Nr.</i>	<i>Oud Nr.</i>	<i>Nieuw Nr.</i>
G. 6050	Hs. 2467	G. 6110	Hs. 2554
6050 ^{1.º}	2468	6116	2553
6085	2544	6123	2552
6091	2469	6124	2551
6093	2486	6178	2564
6094	2487	6180	2563
6095	2489	6184	2562
6096	2488	6600	2339
6100	2337	10125	2549
6101	2338	11220	2546
6102	2555	11233	2545
6103	2340	11514/15	2476
6104	2542	11516	2477
6105	2543	14440	2550
6106	2547	14449	2548

CHRONOLOGISCH OVERZICHT VAN DE INHOUD DER
BESCHREVEN HANDSCHRIFTEN

- * - 1537 Hs. 2552
- * - 1566 Hs. 2487
- * - 1572 Hs. 3792
- * - 1640 Hs. 2547 - Hs. 2477 (uittreksels)
- * - 1817- Hs. 2550
- ** - 1607 Hs. 531 - Hs. 2467 - Hs. 3773 - G. 6182 - G. 13458
- *** - 1568 Hs. 2489
- *** - 1585 Hs. 131 - Hs. 2338 - Hs. 2548
- 920 - 1793 G. 6175
- 965 - 1446 Hs. 2468
- 965 - 1662 Hs. 3696
- 1212 - 1560 Hs. 2549
- 1287 - 1570 Hs. 3860
- 1297 - 1519 Hs. 2545
- 1297 - 1584 Hs. 2544
- 1301 - 1525 Hs. 454
- 1301 - 1537 Hs. 3801
- 1301 - 1564 G. 12019
- 1301 - 1567 Hs. 153
- 1301 - 1568 Hs. 3289
- 1301 - 1578 Hs. 2543
- 1301 - 1588 Hs. 2553
- 1301 - 1591 Hs. 2337

- 1301 - 1665 *Hs.* 2339
1301 - 1667 *Hs.* 2554
1301 - 1678 *Hs.* 3813
1301 - 1737 *Hs.* 2563
1301 - 1779 *Hs.* 2476
1372 - 1566 *G.* 6084
1400 - 1568 *Hs.* 2488 - *Hs.* 2542
1496 - 1794 *G.* 11532 - *G.* 11533
1500 - 1685 *Hs.* 2646 - *Hs.* 2646¹
1521 - 1561 *Hs.* 2555
1524 - 1580 *G.* 6183
1525 - 1835 *G.* 14248
1536 - 1542 *G.* 6142
1536 - 1587 *G.* 6109
1538 - 1542 *Hs.* 2340
1538 - 1589 *Hs.* 2562
1538 - 1590 *Hs.* 3814
1539 - 1567 *G.* 19623
1554 - 1743 *Hs.* 3815
1559 - 1787 *G.* 19834
1566 - 1568 *Hs.* 2469 - *Hs.* 2492
1566 - 1571 *G.* 28
1566 - 1585 *Hs.* 103 - *Hs.* 527 - *G.* 6186 - *G.* 11534
1566 - 1585 *Hs.* 432 - *Hs.* 522 - *G.* 6141
1566 - 1593 *Hs.* 159
1569 - 1579 *Hs.* 3344
1576 - 1589 *Hs.* 3646 - *G.* 11531
1578 - 1600 *G.* 6185
1578 - 1632 *Hs.* 2486
1601 - 1800 *G.* 13126
1631 - 1759 *G.* 3816
1738 - 1785 *Hs.* 2777
1761 - 1782 *Hs.* 2551
1761 - 1798 *Hs.* 2481
1780 - 1792 *G.* 12124
1780 - 1815 *Hs.* 2546
1787 - 1808 *G.* 6074
1789 - 1794 *Hs.* 2564
1813 - 1820 *G.* 10982

* Handschriften die beginnen vanaf het Oud Testament (Tubal).

** Handschriften die beginnen met de geschiedenis van Troje.

*** Handschriften die beginnen met de forestiers.

De signatuur van handschriften waarin lijsten van schepenen voorkomen is cursief gedrukt.